

1529

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

jem 156648 / freidin levi

הנדלה, כ"ט תשרי תש"נ

"אותו יהודי שנמצא בצבא, מאפשר ליהודים בכותל המערבי, בכפר חב"ד, במאה שערים ובבני ברק להתפלל, ללמוד תורה ולקיים מצוות בביטחון. הוא מגן גם על אלו וגם על מי שנמצאים בעין הרוד ובנהלל"
התוועדות עם הרבי / עמוד 3

מה היה כל כך מבריק בפתרון של יוסף לחלומו של פרעה?
שיעור בלקוטי שיחות

מה פשרן של 'מפלצות' שמופיעות בחלום?
ניצוצי רבי

ב נושאי פרשת השבוע, אנחנו עוסקים בחלומות פרעה.

השיעור בליקוטי שיחות מאיר בצורה מקורית את פשוטם של דברים בסיפור פתרון החלום בידי יוסף הצדיק. השאלה פשוטה וחזקה: כל הרמזים בחלום מכוונים לפתרון של יוסף, שהיה פתרון די מתבקש. אם כך, מדוע החרטומים נכשלו בזה, ומדוע התפעל פרעה מפתרונו של יוסף ש"אין נבון וחכם" כמוהו? ההסבר של הרבי מעניק לנו תובנה מקורית שאפשר ללמוד ממנה הרבה גם לחיים.

במדור ניצוצי רבי הבאנו סקירה עם התייחסויות מעניינות של הרבי לנושא החלומות ופשרם. האם יש משמעות לחלומות? מה המשמעות של אגוזים או מפלצות בחלום? ועוד.

בענייני דיומא, הבאנו במדור התוועדות עם הרבי קטע משיחה שבו הרבי מדבר על כך שעל פי התורה וההלכה - החיילים הם ה'לבוש' הטבעי שמגן על עם ישראל בארץ הקודש. כדאי לקרוא את המילים המדברות בעד עצמן.

03 המציאות היא שהחיילים הנמצאים בצבא מגנים על יושבי ארץ הקודש כולם ללא הבדל. הם מאפשרים ליהודים בעיר העתיקה ובמאה שערים ובבני ברק ללמוד תורה ביראת שמים מתוך ביטחון. צריך להסביר לחיילים שהקפדה על צניעות וכשרות, וכן על לימוד תורה ונתינת צדקה מדי יום – עוזרים בהשגת הביטחון. **התוועדות עם הרבי**

04 יוסף הצדיק הופך למושל מצרים בבת אחת, בעקבות פיצוח חידה קשה שהטרידה את מנוחתו של פרעה ושאפילו החרטומים, המדענים והלוגיקנים הגדולים של העת העתיקה, לא הצליחו לפענח. מסתבר שהחידה והפתרון העתיקים מלמדים אותנו משהו חשוב לחיים שלנו כיום. **שיעור בלקוטי שיחות**

14 מה הסיבה לחלומות מטרידים? כיצד הסביר הרבי לנערה אנגלייה את פשרן של 'מפלצות' שהופיעו בחלומותיה? ומה צריך לעשות אם הורה שנפטר מופיע בחלום? • התייחסויות הרבי לחלומות ופשרם. **מכתב מבואר**

וארט חסידות - 12 • עת לדעת - 17 • לוח חב"ד - 18 • שניים מקרא ואחד תרגום - 19 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

חב"ד | צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

6084000 • 7474-0793 • ISSN 1529

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ זי"ע

”אותו יהודי שנמצא בצבא, מגן על אלו שלומדים במאה שערים ובבני ברק וגם על אלו שנמצאים בעין חרוד ובנהלל”

(התוועדות ח"י אלול תשל"ה)

ישנם יהודים שנמצאים בארץ ישראל בצבא, אשר בעצם מציאותם מגנים הם על כל בני ישראל שנמצאים בארץ ישראל - הן על אלו שנמצאים בירושלים העתיקה, במאה שערים ובבני ברק, והן אלו שנמצאים בעין חרוד ובנהלל [- קיבוצי עמק זרעאל], ואלו שנמצאים במקומות שבין קצה זה לקצה זה.

על כל אחד מהם אומר הקדוש ברוך הוא שהוא שומר עליו, כיוון ש"לא ינום ולא יישן שומר ישראל". אך ה'לבוש' [הצורה שבה השמירה האלוקית מתגשמת] בדרך הטבע הוא על ידי זה שישנם יהודים שמגנים בגופם בעצם מציאותם בצבא.

המציאות היא, על פי תורה ועל פי הלכה, שגם כשיהודי יושב בירושלים העתיקה ולומד תורת הקבלה, או שיושב במאה שערים ומדבר עניינים הקשורים עם ייחודו יתברך, עם לימוד התורה מתוך יראת שמיים ואהבת השם - זקוק גם הוא ללבוש הנ"ל בדרך הטבע.

חס ושלום לומר שזוהי "אתחלתא דגאולה" [- התחלת תהליך הגאולה]. [להיפך, המצב הנוכחי] זהו עומק וחשכת החושך הכפול ומכופל של הגלות שאין למטה הימנו. אבל ביחד עם זה, מרחם הקדוש ברוך הוא על שארית הפליטה [חלק העם היהודי שנותר לאחר השואה] ומגן עליהם, בנותנו להם גם את הלבוש בדרך הטבע שיוכלו להתפלל, ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה [בביטחון וברוגע] על יד הכותל המערבי, בבני ברק או בכפר חב"ד או בכל מקום שהוא.

[והקדוש ברוך הוא] מגן גם על אלו שבקרוב יחזרו בתשובה, אף על פי שלעת עתה מתנהגים עדיין באופן בלתי רצוי [מבחינה רוחנית], בגלל שהמקום גורם והסביבה גורמת, לפי שנמצאים בקיבוץ זה או אחר. שכל אחד מהם "ישראל הוא", ובוודאי שהקדוש ברוך הוא יוציא אותם מגלותם הרוחנית ויחזרו ויעמדו בקרן אורה על ידי התשובה.

ובכן: על כולם מגן אותו יהודי שנמצא בצבא, ללא נפקא מינה [ואין זה משנה] מהי כוונתו. בעניין זה נוגע המעשה בפועל, ולמעשה בפועל הרי הוא מטיל אימה ופחד על הגויים שסביבו, וזה נותן את האפשרות בדרך הטבע שיהודים יוכלו לחיות במאה שערים ועל יד הכותל המערבי, בבני ברק, בכפר חב"ד ובשאר המקומות שבהם גרים יהודים בארץ ישראל, ללא הבדל ביניהם, שהרי חס ושלום לעשות הבדלה בין יהודי אחד למשנהו.

בשליחות כל אלו שנמצאים כאן, ילכו לבקר את כל אחד מהנמצאים בצבא, מבלי להחסיר אחד מהם, ולהסביר להם שכדי ש"והיה מחנך קדוש" צריך לדייק בענייני צניעות, ובכשרות האכילה ושתייה. וגם לעשות לזה כלי למטה שבו תומשך ברכת הקדוש ברוך הוא שתעזור להם ותגן עליהם ותציל אותם, על ידי לימוד התורה בכל יום ונתינה לצדקה בכל יום חול.

ואשרי חלקם וגדול זכותם של כל אלו שילכו לבקרם בשליחות כללות עם ישראל, לעודדם ולחזקם ולומר להם שבוודאי יקוים מה שכתוב "עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום, כי עימנו א-ל".

שיעור בלקוטי שיחור

הפתרון של יוסף

בפרשה הקודמת עקבנו אחרי יוסף, שהופרד מאביו וממשפחתו ונמכר לעבד במצרים, ובעקבות עלילה מרושעת נכנס לכלא המצרי לתקופה ממושכת. שם מתגלה יוסף כפותר חלומות יוצא מן הכלל, כשהוא פותר את חלומותיהם של שרי המלך הכלואים לצידו, צופה את מותו של שר האופים ואת שחרורו של שר המשקים. במקביל, פרעה שליט מצרים חולם חלום מוזר שמטריד את מנוחתו. כך מספרת התורה¹:

וּפְרָעָה חֹלֵם, וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאֵר. וְהִנֵּה מִן הַיָּאֵר עֹלֵת שִׁבְעַת פְּרוֹת יְפוֹת מְרֹאָה וּבְרִיאַת בֶּשֶׂר וְתַרְעִינָה בָאָחוּ. וְהִנֵּה שִׁבְעַת פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיָּאֵר. רָעוֹת מְרֹאָה וְדָקוֹת בֶּשֶׂר וְתַעֲמֻדְנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר. וְתֹאכְלֵנָה הַפְּרוֹת רָעוֹת הַמְרֹאָה וְדָקַת הַבֶּשֶׂר אֶת שִׁבְעַת הַפְּרוֹת יַפֵּת הַמְרֹאָה וְהַבְּרִיאַת. וַיִּיקֶן פְּרָעָה. וַיִּישֶׁן וַיְחַלֵּם שְׁנִית. וְהִנֵּה שִׁבְעַת שִׁבְלִים עֹלוֹת בִּקְנָה אֶחָד בְּרִיאוֹת וּטְבוֹת. וְהִנֵּה שִׁבְעַת שִׁבְלִים דָּקוֹת וְשְׂרוּפֹת קָדִים צְמָחוֹת אַחֲרֵיהֶן. וְתִבְלַעְנָה הַשִּׁבְלִים הַדָּקוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשִּׁבְלִים הַבְּרִיאוֹת וְהִמְלֵאוֹת. וַיִּיקֶן פְּרָעָה וְהִנֵּה חֹלֵם.

פרעה מרגיש שהחלום הכפול איננו סתמי ויש לו משמעות חשובה, כלפיו באופן אישי ואולי אפילו כלפי האימפריה המצרית כולה. פרעה ידע שצמד החלומות מספר על עתידות שיקרו, והוא מכנס את חכמיו ויועציו, חרטומי מצרים, ומציג בפניהם את החלום ומבקש פענוח.

וַיְהִי כַּבֶּקֶר וַתִּפְעַם רוּחוֹ, וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חֲרַטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חֲכָמֵיהֶם וַיִּסְפֹּר פְּרָעָה לָהֶם אֶת חֲלֹמוֹ, וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם לַפְּרָעָה.

האומנם "אין פותר?" חז"ל² מגלים לנו שהחרטומים בהחלט הציעו פתרונות לחלום. רק שפרעה לא קיבל אותם, הוא הרגיש ש"זה לא זה". כמו שרש"י כותב: "פותרים היו אותם, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנס לאזניו, לא היה לו קורת רוח בפתרונם".

החרטומים הציעו פתרון נפרד לכל אחד מהחלומות. את חלום הפרות הם פענחו כך: "שבע פרות הטובות - שבע בנות אתה מוליד. ושבע פרות הרעות - שבע בנות אתה

פותר החלומות

יוסף הצדיק הופך למושל מצרים בבת אחת, בעקבות כיצוח חידה קשה שהטרידה את מנוחתו של פרעה ושאפילו החרטומים, המדענים והלוגיקנים הגדולים של העת העתיקה, לא הצליחו לפענח.

מסתבר שהחידה והפתרון העתיקים מלמדים אותנו משהו חשוב לחיים שלנו כיום.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות חלק טו, שיחה ראשונה לכרשת מקץ.

1. בראשית, מא, א ואילך.
2. בראשית רבה, פט, ו ועוד.

יתרון המזון בשנות השפע כהכנה לשנות הרעב. פרעה מתרשם מחוכמתו של יוסף ומרגיש שזה הפתרון הנכון של החלום, וממנה אותו בו במקום להיות המשנה למלך והפרויקטור האחראי על ביצוע התוכנית שתציל את מצרים מרעב.

מה כל כך חכם פה?

אך למקרא הפתרון של יוסף נשאלת שאלה פשוטה:

פתרונו של יוסף - אשר "שבע פרות הטובות" ו"שבע השיבולים הטובות" מורות על שבע שני שובע, ואילו "שבע הפרות הרקות והרעות" ו"שבע השיבולים הרקות שדופות הקדים" מורות על שבע שני רעב - לכאורה פתרון פשוט הוא, ובנקל ניתן להסיק ולהבינו מתוך החלום עצמו:

"פרות יפות מראה ובריאות בשר" הן תוצאה משפע גדול בעשבים וכתבואה בכלל, וממילא הרי הן רמז וסימן בפשטות לזמן של שובע. ואין צריך לומר ששיבולים בריאות וטובות מורות על גידול משובח של תבואה - זמן של שובע.

ולהיפך, פרות רעות מורות על מחסור במזון, ומכל שכן ששיבולים דקות ושדופות קדים הן סימן ברור לזמן של רעב.

וכך לגבי שאר פרטי החלום:

פרעה ראה בחלומו את הפרות עולות מן היאור, הנילוס, שהוא משקה את ארץ מצרים² ובו היה תלוי שפע התבואה והמזון של ארץ מצרים³.

ומכיוון שתחילה באו הפרות והשיבולים הטובות ולאחרי זה הפרות והשיבולים הרעות, מובן בפשטות, שתחילה יהיה זמן של שובע במזון ארץ מצרים, ולאחרי זה זמן של רעב.

ומכיוון שהיו - הן הפרות והן השיבולים

קובר". כמקובל אז, פרעה היה נשוי לכמה נשים ואב לילדים רבים. הפתרון לחלום הראשון מנבא שמחה גדולה שתתרחש במשפחת המלוכה, ולצידה טרגדיה נוראה.

והפתרון של החרטומים לחלום השיבולים היה: "שבע שבולים הטובות - שבע איפריות אתה כובש. שבע השבולים הדקות - שבע איפריות מורדות בך". באותו הזמן שלטה האימפריה המצרית על חבלי ארץ נרחבים במזרח התיכון, וכל אזור מדיני כזה נקרא "איפרך" (גלגול של מילה יוונית). החרטומים מבינים שפתרון החלום השני מרמז להתפתחויות מדיניות. פרעה עתיד לנחול ניצחון במסע כיבוש ולכבוש שבע ממלכות חדשות, אך במקביל יפרוץ מרד בשבעה מחוזות באימפריה.

החרטומים היו די בטוחים בפתרון שלהם, אבל לפרעה זה לא הספיק. פרעה עדיין מוטרד ומחפש קצה חוט לפתרון החלום. ואז שר המשקים נזכר בנער העברי פותר החלומות שפגש בכלא, ומכאן העניינים מתגלגלים במהירות. יוסף מובא לפני פרעה, שומע את פרטי החלום ומיד מציע פתרון:

שְׁבַע פֵּרוֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה, וְשֶׁבַע הַשְּׁבִילִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה. חֲלוֹם אֶחָד הוּא.

וְשֶׁבַע הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה, וְשֶׁבַע הַשְּׁבִילִים הַרְקוֹת שְׁדוּפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע שָׁנֵי רָעָב.

הֵנָּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שֶׁבַע גְּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם. וְקָמוּ שֶׁבַע שָׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁבַּח כָּל הַשֶּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלָּה הָרָעָב אֶת הָאָרֶץ. וְלֹא יוֹדַע הַשֶּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָרָעָב הַהוּא אַחֲרָי כִּן מִי כְּבֹד הוּא מְאֹד.

יוסף מציע פתרון אחר לגמרי. ראשית, הוא רואה בשני החלומות חלום אחד שחוזר על עצמו. ולגוף הפתרון, לפי יוסף אלה לא אירועים משפחתיים וגם לא התרחשויות מדיניות, אלא משבר מזון. צריך לזכור שהכלכלה באותם ימים הייתה מבוססת בעיקר על החקלאות, כך שהפתרון הזה מבשר על טלטלה משמעותית עבור מצרים הגדולה.

יוסף לא רק מנבא את משבר המזון והרעב הכבד שבדרך, אלא מיד מציע תוכנית כלכלית שתכין את מצרים למשבר ותציל את המצרים מהרעב. התוכנית מבוססת על אגירה ושימור של

א. פרש"י ריש פרשתנו.

ב. להעיר מב"ר פפ"ט, ד: רמז רמז לו כו'.

באופן אשר "לא היה קולן נכנס באזניו (של פרעה)"?

ב) מה היה גודל החכמה שבפתרון יוסף, אשר גרם לפרעה התפעלות גדולה כל כך עד שעשאו משנה למלך?

איפה החידה? מה היה כל כך קשה לפתור בחלום של פרעה?
השאלה היא לשני הכיוונים:

מצד אחד, אם הפתרון כל כך פשוט, איך החרטומים פספסו אותו? צריך לזכור שפרעה וחרטומי מצרים היו סמל לקדמה מדעית, והתרבות המצרית הייתה ידועה בהמצאות טכנולוגיות ובחדשנות מעוררת התפעלות. למשל: המצרים ידעו לחנוט ולשמר גופות וגם לנתח ולטפל בחולים, הפלא ההנדסי שבבניית הפרמידות מעורר השתאות עד היום, והחרטומים עסקו גם במיסטיקה. אז איך יכול להיות שהם לא ראו את מה שהיה להם מתחת לאף? למה הם הלכו לפתרונות רחוקים כל כך, שבסופו של דבר באמת לא התקבלו על ליבו של פרעה?

ומצד שני, למה ליוסף מגיע פרס כל כך גדול על פתרון כה מתבקש? ממה פרעה התרשם כל כך, בשעה שהפתרון נראה כמעט מובן מאליו?

מי ביקש עצות?

לפני שנראה את התשובה לשאלה הבסיסית הזו, ננסה להבין עוד משהו בנאום של יוסף בפני פרעה ויועציו.

מיד אחרי שיוסף מציע את הפתרון שלו לחלום, הוא ממשיך ומציע גם תוכנית להתמודד עם התממשות של התחזית. יוסף אומר לפרעה: **עֲשֵׂה פְּרֹעָה וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל הָאָרֶץ וַחֲמֵשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֵׁבַע שָׁנִי הַשְּׁבַע. וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֶכְל הַשָּׂנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאִתָּה הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ בְּרַחֲמֵי יְדֵי פְּרֹעָה אֶכְל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ.**

וגם כאן, יש קושי בסיסי להבין את יוסף:

מיד לאחר שסיים יוסף לספר לפרעה את פתרון החלום, הוא המשיך ונתן לפרעה ייעוץ בהרחבה.

לכאורה קשה: מה לו ליוסף להתערב בענייני המלוכה? והלא פרעה לא ביקשו אלא לפתור את חלומו, אבל לא שאל

- במספר שבע, מובן שהדבר מורה על מנין שבע פעמים של צמיחת שיבולים (תבואה), וכל גידול וצמיחה של תבואה הוא פעם אחת בשנה, על ידי חרישה וכו' עד לדישה באמצעות הפרות הטובות - שבע פעמים בשבע שנים.

נראה שהפתרון של יוסף כמעט מובן מאליו. כל הרמזים בחלום הכפול מובילים לסיפור החקלאי-תזונתי.

נתחיל ב'שחקנים' שבשני החלומות - הפרות והשיבולים. מצבן של הפרות תלוי קודם כל בתזונה, כך שמתבקש לחשוב על זה שפרות רזות מרמזות על מחסור במזון ופרות מלאות רומזות לשפע של תבואה. שיבולים בוודאי - הן המזון עצמו, כך שברור שהמצב שלהן מלמד על שפע או מחסור במזון.

פרט נוסף בחלום מרמז בצורה ברורה שהפתרון קשור למשבר מזון. החלום מתרחש על שפת היאור, ממנו עולות הפרות וצומחות השיבולים. היאור הוא הנילוס, מקור המים העיקרי של מצרים - גם למי השתייה וגם לחקלאות. זו הסיבה לכך שבעיני המצרים היאור היה אליל, כי הם היו תלויים בו לפרנסתם וקיומם. אם כן, ברור שנושא החלום הוא המזון.

אז מה עוד נשאר כדי להבין מה מרמז החלום? אם הנושא הוא מזון, ויש לנו שפע מול מחסור, ובנוסף יש לנו את המספר שבע שחוזר על עצמו, קודם בצד השפע ואחר כך בצד המחסור - אפשר להבין לבד למה הכוונה. שבעה מחזורים של גידול תבואה טובה ודשנה, ואחר כך שבעה מחזורים דלים. אפשר בכלל לקרוא אחרת את החלום? הכתובת כתובה על הקיר!

וזה מעלה שאלה חזקה, כפי ששאלו כבר מפרשי התורה:

על פי כל זה אינו מובן כלל:

א) היאך יתכן שחרטומי מצרים לא עמדו על דבר פשוט כל כך, ופתרו את החלום

ג. שפ"ז מובן מה שראה תחילה החלום בפרות ואח"כ בשבלים. וראה בראשית רבתי לר' משה הדרשן פרשתנו מא, ד.
ד. ראה רמב"ן פרשתנו מא, ב. מדרש הגדול שם. דעת זקנים בעה"ת שם. אברבנאל פרשתנו "השאלה הד'". ועוד.
ה. פרש"י מא, ח (מב"ר פפ"ט, ו).

הימנו עצות בהנהגת המלוכה.

ועוד³: מהי החכמה הנפלאה בעצת יוסף "וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע [ויקבצו את כל אכל השנים הטובות הבאות האלה] ויצברו בר?" שמוכן בפשטות שכן צריך לעשות, באם יודעים מראש שיבוא שבע שני רעב לאחר שבע שני שובע!

קודם כל, מי ביקש ממנו בכלל? הוציאו את יוסף מהתא כדי לשמוע את הפיצוח שלו לחלום; אף אחד לא ביקש ממנו להשיא עצות איך לנהל את מצרים!

ושנית, כמו בפתרון החלום גם כאן - איפה הגאונות הגדולה? באמת צריך היה את יוסף כדי להבין שיש להתכונן לשנות הרעב ולאגור מזון? הרי זה מובן מאליו!

איך זה ביחד?

כדי להבין את הסיפור, נשים לב לפרט חשוב מאד בחלום:

ההסבר לכך הוא:

עיקר הקושי בחלום, שמנע מהחרטומים לפתור את החלום כפשוטו, שפרות הטובות כו' מורות על שובע ומזון כו' הוא: "והנה שבע פרות אחרות" - בהמשך

3. לשון הערה 12 בגוף השיחה.

החלום - "עולות אחריהן מן היאור רעות מראה ודקות בשר ותעמודנה אצל הפרות על שפת היאור".

אם הפרות הרעות מורות על שבע שנים אחרות הבאות לאחרי זה, היאך עמדו ביחד עם הפרות הטובות, המרמזות לשבע שני השובע שעברו? והלא התחלת שנה זו היא רק לאחר גמר וסיוע הקודמת לה!

ברור שגם החרטומים ניסו ללכת לכיוון של משבר מזון. אבל פרט אחד חשוב לא נתן להם לעשות את זה.

נראה איך מתחיל סיפור החלום: "וְהִנֵּה מִן הַיָּאֵר עֹלֹת שְׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מְרָאָה וּבְרִיאֹת בְּשָׂר וְתִרְעִינָה בָּאָחוּ. וְהִנֵּה שְׁבַע פְּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיָּאֵר רְעוֹת מְרָאָה וְדָקוֹת בְּשָׂר, וְתַעֲמֹדנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר". הפרות עומדות אלו ליד אלו. אילו הפתרון היה שנות רעב אחרי שנות שובע, למה הפרות השמנות והרזות מופיעות בחלום אלה לצד אלה, בו זמנית?

המראה הזה איננו מאפשר לקחת את הפתרון לכיוון החקלאי או הכלכלי, כי לא יתכן שבו זמנית יהיו רעב ושובע. המצב הכלכלי אומנם דינמי ויכול להשתנות מדי שנה, אבל לא יכול להיות שהרעב והשובע יהיו במקביל. זה מכריח את החרטומים החכמים למצוא פתרון מקורי אחר:

ולפיכך המציאו החרטומים בחוכמתם את הפתרון "שבע בנות אתה מוליד, שבע בנות אתה קובר".

עולות גו' שבע פרות אחרות עולות אחריהן מן היאור גו' אין לו פתרון כלל (בידי משה לב"ד (פפ"ט, ד) מפרש כן דברי המדרש שלכן לא נכנסו דבריהם באוניו כיון שלפתרונם אין שייכות להיאור. משא"כ לפתרון יוסף ש"רמזו רמזו לו כו'") - י"ל: החרטומים תפסו שחלק זה מן החלום אינו נכון (ראה פרש"י וישב לו, י, כ) כי מכיון שהשקת ארץ מצרים היא לא מן הגשמים כ"א מן היאור, איך יתכן שמן היאור יעלו הן מזון טוב, פרות טובות והן מזון רע - פרות רעות (ועפ"ז יומתק דכאשר סיפר פרעה החלום ליוסף השמיט מא, ט) דגם שבע פרות הרעות עולות מן היאור. וראה גם אלשיך כאן (מא, יז), כל"ק הנ"ל ועוד, שבכוונה השמיט זה. ויש, דבכמה דברים שינה והשמיט כו'. וראה ב"ר לר"ם הדרשן פרשתנו מא, ב) (להעיר מתולדות יצחק (להר"י קארן) פרשתנו. וגם ע"פ פשוטו, ב' הפעמים (שמפורש בתורה) שהי' רעב בארץ לא הי' רעב בארמ"צ (לך יב, יוד. תולדות כו, ב. ובפרש"י). אבל ראה רמב"ן פסוק ב' (ובכמה מפרשים) כי היאור לא יעלה רק מעט כו' (ואולי י"ל גם לפי"ז: מכיון שמזון הלא טוב (פרות הרעות) בא [לא מצד היאור (שהמים שבו אינם כדבעי וכיו"ב), כ"א] מצד שלילת היאור, שהמים אינם במדה ככל הצורך, א"כ איך מתאים זה ש"פרות אחרות (רעות) עולות מן היאור", היינו שמייחס ענין הרע להיאור. ודוחק. וראה ב"ר שם. ודכותי"א אין הרעב אלא מן היאור). ולכן הבינו ופתרו שההדגשה בהחלום היא לא בשייכות להיאור אלא לפרעה העומד על היאור - "שבע בנות אתה מוליד כו'".

ובזה חידש יוסף "שבע פרות הטובות שבע שנים הנה ושבוע השבלים הטובות

1. רמב"ן פרשתנו מא, ד. אברבנאל הנ"ל "השאלה הח". אלשיך פרשתנו מא, לג (שאלה הא'). כלי יקר שם, כו בסופו. אוה"ח שם, לג. ועוד.
2. תירוצו של הרמב"ן (ועד"ז ברלב"ג אוה"ח בתי' הב' שם) שהוא פתרון "ותאכלנה הפרות" אין לאמרו לפרש"י (כמפורש גם בסוף דבריו), כי רש"י פי' (מא, ל) ד"זנשכח כל השבע הוא פתרון הבליעה" (וראה רא"ם וגו"א פסוק ד'. ועוד).
3. תירוצו הראשון של האברבנאל שהנביא לא יוכל לכבוש נבואתו ויתאמץ לומר מה שראה והמתחייב ממנו כו' אינו ע"ד הפשט (שהוא דרך פרש"י). ולהעיר מלשון יוסף (מא, טז) "אלקים יענה". וראה שם מא, לח-לט.
4. ואין לומר שאמרו שפרט זה בהחלום הוא מה"דברים בטלים" שבו, כי פרט זה הוא בסתירה לכללות תוכן החלום - שהרעה באה אחרי הטובה ובאופן "ותאכלנה" ו"ותבלענה", היינו שהטובה מתבטלת בבוא הרעה (משא"כ בפרט דיאור לפתרונם הקושי הוא רק בזה שאין לו פתרון).
5. ח. ולא ניחא לי' לרש"י פי' הרמב"ן (מא, ג) ועוד, ד"תעמודנה אצל הפרות בצדן וקורבו להן והוא סימן שלא יהא הפסק בין שני השבע ושני הרעב כו'". דהרי זה מרומז כבר בעולות אחריהן מן היאור, ופי' "תעמודנה" כפשוטו - שהיו ביחד. וראה כלי יקר ר"פ (ד"ה והנה עומד) "כי לשון ותעמודנה מורה כו'".
6. ואף שלפ"ז הפרט שבהחלום "והנה עומד על היאור. והנה מן היאור

לשאלה הזו נמצא בשאלה השנייה ששאלנו, על זה שיוסף לא מסתפק בפתרון החלום אלא מציב גם תוכנית להתמודדות:

לפי זה מובן גם כן, שזהו חידושו של יוסף. ולכן הוא היה צריך להסביר כיצד ראה פרעה את הפרות הרעות באופן ש"ותעמודנה אצל הפרות על שפת היאור", מיד לאחר פותרו את החלום כפשוטו, ששבע הפרות הטובות ושבע השיבולים הטובות הן "שבע שני השובע" וש"הרעות" הן "שבע שני הרעב" - מפני שבגלל קושי זה חיפשו החרטומים פתרון אחר.

ולפיכך הוא הוסיף מיד - לא בתור ענין בפני עצמו, אלא כהמשך וחלק עקרי של הפתרון - "ועתה ירא פרעה איש חכם ונבון [וישיתוהו על ארץ מצרים. יעשה פרעה] ויפקד פקידים על הארץ וחימש את ארץ מצרים בשבע שני השבע, ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות הבאות ויצברו בר [תחת יד פרעה אכל בערים ושמר], והיה האוכל לפיקדון לארץ לשבע שני הרעב [אשר תהיין בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב]".

כי בזה מובן ונפתר היאך שתי התקופות של שבע השנים יכולות להיות יחדיו: כאשר תיכף בהתחלת שבע שני השובע נעשות הפעולות הנדרשות לצורך זמן שבע שני הרעב, וכבר באותה שעה נקבצים אוצרות תבואה עבור שבע שני הרעב, פירוש הדבר הוא שבזמן שבע שני השובע (היינו, ביחד עמהן) ישנן כבר - ברעיון השכל וברגש הלב, ובנוגע למעשה - שבע שני הרעב.

וכך גם מצד שני: יחד עם זמן שבע שני

שכן בפתרון זה יכולים להיות שני העניינים בבת אחת - "שבע בנות אתה מוליד" בו בזמן ש"שבע בנות אתה קובר":

לאדם בזמנים ההם, ובפרט למלך, ועל אחת כמה וכמה לפרעה" מלך מצרים - מלך במדינה כמצרים שאנשיה "שטופי זימה"¹ - היו כמה נשים וכמה פילגשים. ולכן יתכן הדבר ש"שבע בנות אתה מוליד" ובו בזמן "שבע בנות אתה קובר", שבע בנות אחרות, ולא אלו ש"אתה מוליד" באותה שעה.

החרטומים מבינים שיש כאן שְׂבַע טוב מול שבע רע, אבל עכשיו הם מציעים פיצוח שמאפשר לטוב ולרע להתרחש במקביל. הם יוצאים מהקופסה ולוקחים את הפתרון לכיוונים אחרים: שבע בנות שייולדו במקביל לשבע בנות אחרות שימותו, וכך גם שבעה מחוזות חדשים שייכבשו במקביל לאיבוד של שבעה מחוזות אחרים.

החרטומים אכן הציעו פתרון מבריק, אבל פרעה היה מאוכזב. קשה היה לו 'לוותר' על הסימנים הברורים והרבים בחלמו ש מצביעים כולם על הפתרון בתחום המזון. הפרות, השיבולים והיאור, השמנות והרזות. לכן הוא לא מקבל את הפתרונות היצירתיים של החרטומים, וכך הוא 'נתקע': ברור לו שהחלום קשור למצב החקלאות והמזון, אבל הוא לא יכול להבין איך השפע והמחסור יכולים להתקיים בו זמנית.

זו החידה הגדולה שאיתה התמודדה הממלכה המצרית, שמחכה לפותר החלומות הגאון שיפענח את החידה - ואז מופיע יוסף.

תוכנית הלומית

איך באמת יוסף מצליח לפענח את החידה? איך המחסור והשפע יהיו ביחד? - הפתרון

ג. ואף שכאשר פרעה סיפר החלום ליוסף לא חזר על הפרט ד"ותעמודנה אצל הפרות גו", "ל שהסיפור של פרעה ה' שוה להחלום אלא שהכתוב לא יחוש כמ"ש הרמב"ן (מא, ג).

יד. שזה ה' (כפרש"י מא, כו) רק הקדמה להסביר "אשר נשנה החלום פעמיים כו", והוצרך לזה כי לפתרון החרטומים לא ה' לזה פתרון. ולכן לא נכנס לאזני פרעה [נוסף על זה שלא ה' כפשוטו - ראה פרש"י מא, יב ד"ה איש חלמו" לפי החלום וקרו בו לענינו"].

שבע שנים הנה ושבע הפרות הרקות והרעות גו' שבע שנים הנה גו" (שחזור ומדגיש הענין ד"שנה"), שזה שמאותו היאור באו תחילה טובות ואח"כ רעות - כי "שבע שנים הנה": תכונת השנה היא אחרת מהו' שלפני, ע"ד "בשנה ההיא" (תולדות כו, יב ובפרש"י), ומזה בא גם השינוי בהיאור (ולהעיר מפרש"י פסוק כו).

י. ולא "אותן אתה קובר".

יא. להעיר מלך יב, טו.

יב. פרש"י לך שם, יט.

הרעב ישנן (כביכול) "שבע שני השובע", כיון שבאותה שעה ניזונים הבריות מתבואת שבע שני השובע.

הגאונות של יוסף לא הייתה בעצם הצגת התוכנית הכלכלית. תוכנית כזו יכלו להגות גם הכלכלנים המצרים. גאונותו של יוסף הייתה בכך שבדיוק באותה נקודה שהפריעה לחרטומים ולפרעה, הוא ראה את הפתרון. בפרט התמוה, הרעב והשובע ששוררים ביחד - הוא ראה את מה שהם החמיצו. הוא הבין שמי ששלח את החלום, שלח בתוכו גם את הפתרון. הוא הבין שזו לא רק תחזית נבואית עתידית, אלא גם רמז לתוכנית פעולה כלכלית.

יוסף מסביר לפרעה שהחלום שלו מראה את מה שהולך לקרות **בפועל** בממלכה בשנים הקרובות. לא רק את מזג האוויר והמצב האקלימי שישפיע על החקלאות, לא רק את העובדה הטכנית שהמלאי במחסנים הולך להיות עצום ואחר כך להיגמר ולהתכלות, אלא גם את **התוכנית הכלכלית**, את ההתנהגות ומצב הרוח במדינה בשנות השובע והרעב.

במילים אחרות: יוסף רואה בתוך החלום גם את הקריאה לפעולה, את התוכנית המעשית לפתרון המשבר. זה לא שהוא סיים לפתור את החידה ואחר כך הציע גם את פרויקט אגירת המזון שלו. בעיניו, **זה היה חלק מפתרון החלום**. יוסף הבין דבר אחד: אם בחלום השובע והרעב מתקיימים ביחד, זה אומר שכבר בתקופת השפע חושבים על שנות המשבר; וכשיבוא המשבר, האנשים ישרדו ויחיו מההתנהגות החכמה והחסכונית בעת השפע. זה המפתח לפתרון.

ללא פתרונו של יוסף, היו מגיעות שנות השובע בהפתעה על המצרים. המצרים היו רואים את השפע הגדול, ולא היו יודעים איך לנצל אותו. הם הרי לא יודעים שמעבר לפינה מחכה תקופת שפל איומה. המצרים היו חיים את הרגע ונהנים מהשפע בלי חשבון, בלי לחשוב קדימה. כשהשפע היה מסתיים ובבת אחת מגיע הרעב, המכה הייתה קשה מנשוא.

תופעה דומה לזו אנו מוצאים אצל אנשים שזוכים בהגרלת לוטו בסכום אדיר. הכסף הרב מסנוור אותם, והם מתחילים לחיות חיי פאר ובזבז. אך לאחר תקופה קצרה של בזבז סכומי עתק, תם הכסף ומצבם נהיה בכי רע. כל אחד

מאיתנו אומר "לי זה לא יקרה", אך יש לדעת שמדובר בפיתוי לא קל. והפיתוי הזה שיחר לפתחה של האומה המצרית, ויוסף כיועץ כלכלי אסטרטגי הכין אותם להתמודד עם השפע והמשבר שאחרי.

וזה המשמעות של הפרות הטובות העומדות ליד הפרות הרעות. נתאר לעצמנו את שנות השובע במצרים, כשיוסף מפקח על מיזם האגירה. במה עוסקות מהדורות החדשות? לא בשפע, אלא בהכנות לרעב. הן מספרות על אלפי הפועלים העובדים ללא הרף לשמר כמויות אדירות של מזון ועל המצבורים העצומים שנאספים במדינה. ובשנות הרעב, כל מדינות האזור מתמודדות עם מחסור עצום ורק במצרים יש מחסנים מלאים מזון. המצרים עדיין חיים את שנות השפע.

במקום שבע שנים ועוד שבע שנים, יש כאן תקופה של ארבע עשרה שנה של שפע ומחסור שקשורים זה בזה.

זהו בהחלט פתרון גאוני ראוי להערצה. ליוסף יש עזרה וסיוע מאת השם, ולכן הוא מצליח לקלוע לפתרון שיוצא מהקופסה: יוסף חושב על התוצאות שיבואו **בעקבות פתרון** החלום, כחלק מההתרחשויות המתוארות **בחלום עצמו**. הוא מבין שהתוכנית הכלכלית שנדרשת בעקבות השובע והרעב הצפוי, גם היא נכללת בחלום. פרעה וכל חרטומיו מודים שמדובר בהברקה יוצאת דופן, ומבינים שיוסף הוא האיש לנהל את הממלכה ולהכין אותה למשבר הגדול שעומד בפתח.

בעצם, אפשר לראות שיוסף מפרשן את החלום בגישה מקורית ושונה לחלוטין. כשפרעה וכל חרטומיו ניגשים לפתור את החלום, הם מבינים שמדובר בחלום משמעותי עם מסר משמיי, ומיד פונים לכיוון העתידות. השם מראה לפרעה מה הולך להתרחש בממלכה. אבל יוסף חושב בצורה אחרת. לדעתו, השם לא רק מציג עתידות אלא מעניק גם הכוונה כיצד להתמודד. וזה מה שהרשים כל כך את פרעה. הוא הבין שמולו עומד איש חכם במיוחד, אדם שהצליח להראות לו כיצד החלום לא רק **מגלה** לו את מה שעומד להתרחש אלא אף **מדריך** אותו כיצד להתמודד עם הדברים.

בלשונו של הרבי:

בסגנון אחר: "אין נכון וחכם כמוך" - כי על ידי זה הראה אשר בחלום עצמו הראו

לפרעה מלמעלה^{טו} (לא רק מה שיעשה הקדוש ברוך הוא, אלא) אף מה שעליו לעשות, ועתה ירא פרעה^{טז}.

לפני שנים רבות, באחד מפרברי ירושלים, חי לו איכר פשוט שעסק במרעה צאן. הוא מעולם לא הלך לבית הספר, וכך גדל כאנאלפבית ובור מוחלט. לאזניו הגיעו שמועות כי בירושלים ישנם חכמים גדולים ההוגים בתורה. הוא רצה להיות אחד מהם, אך פער הידע הרב שלו מנע זאת ממנו. גם כשניסה ללכת לשמוע שיעור, יצא במפח נפש. הדברים היו עמוקים ודרשו ריכוז גדול שהיה קשה עליו, ובליבו חשב כי עד יום מותו יישאר בור מוחלט.

יום אחד, בעודו רועה את הצאן, עבר הרועה ליד מעיין קטן ושם לב כי באבן הגדולה שמתחת לזרם המים הקולח נוצר בקע של ממש. הזרם לא היה גדול, אלא קילוח דק מזרזף. אך לאט לאט המים יצרו סדק באבן, הסדק התרחב ובסופו של דבר בקע את האבן.

חשב רועה הצאן בליבו: לא לחינם ראיתי זאת. מה המסר שעליי ללמוד מהמים השוחקים את האבנים?

המסר הוא, המשיך הרועה במחשבותיו, כי גם אם ליבי לב אבן, והלימוד קשה עליי, אם אתמיד ואשתדל עוד ועוד - בסוף אוכל גם אני ללמוד תורה.

זנח הרועה את מקל הרועים, ובגיל ארבעים החל ללמוד קרוא וכתוב. לאט לאט, בהתמדה רבה, הלך וגדל בתורה והפך לתלמיד חכם עצום ששמו נישא לתהילה, הלא הוא גדול התנאים, רבי עקיבא.

טו. ועפ"ז מתורצת בפשטות קושיא הנ"ל - כי אין החכמה בעצם העצה. טז. ועד"ז במ"ש "השנות החלום אל פרעה פעמיים כי נכון הדבר גו' וממרה האלקים לעשותו" (משא"כ בחלומותיו של יוסף שנתקיימו לאחרי כנה שנים, ולא נאמר בוה ש"נכון הדבר מעם האלקים גו" כיון שלא היו ב' חלומות בתוכן אחד ממש, שהרי בחלום הב' נתחדש שגם "השמש והירח (אביו וכו') גו' משתחווים ל") אין החכמה בעצם הפתרון "כי נכון הדבר גו" אלא שזהו הקדמה להעצה "ועתה ירא פרעה גו" שכל הטעם שהראה אותו אלקים הוא "כי נכון הדבר", וצ"ל "ועתה ירא פרעה" תיכף כו'.

רבי עקיבא הפך מעם הארץ גמור לגדול התנאים, כי הפיק לקח ממים שטפטפו על סלע וחקקו בו. מראה שגרתי שכל אחד מאיתנו ראה מן הסתם, אך לא כל אחד מאיתנו הפיק מכך לקח.

אנו עדים כל הזמן לאירועים שונים ולמראות שונים. לפעמים הם משמחים ומשובבי נפש, כאלו שאפשר להתלהב מהם וליהנות מיופיים. לפעמים הם מטילי אימה או מוזרים. אנחנו יכולים לראות את הדברים, לחוות את החוויה, ולהמשיך הלאה. אך אנו יכולים גם, וגם צריכים, להפיק מהם לקח לחיים.

זו תפיסת העולם של יוסף הצדיק. בעוד כל השאר צפו בהתרחשויות מהצד, יוסף הבין שהוא רואה כאן מסר לחיים.

לפי פתרונו של יוסף, כשהשם מראה לפרעה את הפרות הרעות והטובות רעות יחד, הוא מראה לפרעה כיצד עליו להתנהג, שעליו לדאוג כי שנות הרעב והשובע יעמדו אלו לצד אלו ויתקיימו במקביל - במובן של הרגש, הזיכרון וההתנהגות של העם המצרי.

גם לנו יש בחיינו 'שנות רעב' ו'שנות שובע'. ואם ברצוננו להתמודד עם אתגרי החיים, עלינו לדאוג שהשנים הללו יתקיימו במקביל.

הנה כמה דוגמאות:

בכלכלת הבית: כל יועץ כלכלי יאמר לנו לפתוח תוכניות חיסכון ב'שנים הטובות', בזמנים היפים בהן ההכנסות גדולות וההוצאות קטנות, בשביל ימים סגריריים בהם המצב עלול להתהפך.

למה אנחנו לא מבינים את זה לבד? מפני שאנו לא חשים ב'שנות השובע' את 'שנות הרעב'. כשהמצב הכלכלי טוב, נוה לנו לבזבז ולשכוח שמה שיש לנו כיום איננו מובן מאליו ויכול גם להיעלם. אם ליד 'הפרות השמנות' יהיו בזכרונו 'פרות רזות

תרגול מעשית

פעמים רבות אנשים פונים אל הרב ומספרים: "חלמתי כך וכך", "ראיתי בחלומי את פלוני ופלוני", ומבקשים פענוח ופתרון. שואלים: מה זה אומר לי?

באופן כללי, ההלכה מורה לנו לא להתחשב בחלומות. רק במקרים נדירים חלום מעיד על התגלות אלוהית. צדיקים גדולים, לאחר הכנות רבות, זוכים שבחלומם ימצאו תשובה לשאלה בתורה או לתייה בחיים. יהודים פשוטים כמונו אינם צריכים להתרגש מחלומות. אלו הם הבלים שאינם קובעים דבר, טוב או רע.

מצד שני, מכל דבר שקורה ליהודי בחיים יש להפיק לקח. גם חלום יכול לעורר בנו מחשבות שונות על התנהלותנו בחיים. חלום אמור לעורר אותנו לשאול: כיצד הדבר מוביל אותנו לשיפור ולהתקדמות נוספת בעבודת השם?

וכחשות', לא ניפול בפח.

בזוגיות: ברגעים מיוחדים, כשהכל רגוע ושלוו ומרגישים 'כמה טוב שנפגשנו', נזכור שזו מתנה מאת השם, שהמצב הנוכחי הוא מיוחד וכלל לא מובן מאליו. ה'שובע', ההבנה והקשר החזק, קיים במקביל ל'רעב', למרות השוני ונקודות החולשה שישנן בין שנינו. רק כך נהיה חכמים לבנות 'מחסנים' של קשר אמיתי ורוחני שיעמדו לנו גם לתקופות שנראות כמו שנות רעב.

וכמובן, הרעב והשובע קיימים גם בעבודת השם. לכל אחד מאיתנו יש זמנים בהם האמונה חזקה ומאירה. כאשר אנו עומדים לפני השם בתפילות הימים הנוראים או אפילו ב'סתם' שבת שמלאה ברוחניות, אנו זוכרים שהוא לבדו מנהל את העולם וכל דבר שקורה לנו מגיע רק ממנו. אבל מיד אחר כך, כשירידים לימות החולין האפורים, אנחנו נזכרים שעוד מעט סוף החודש, המצב בבנק לא משהו, ומתמלאים דאגה.

העצה היא לעמיד את 'הפרות הרזות' ליד 'הפרות השמנות', בעת התעוררות לחשוב על מקרים ומצבים בשגרת החיים שלנו שנפגוש כשנצא מבית הכנסת. נזכור שהמבחן האמיתי של 'שנות השובע' הוא דווקא אם הן מכלכלות אותנו ב'שנות הרעב'.

צידה לדרך

בכל דבר שיהודי רואה או שומע, יש בו הוראה בעבודתו לקונו. (כתר שם טוב)

להכניע גם את המצרים

וּתְרַעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל פְּרֹעֹה לֵאמֹר וַיֹּאמֶר פְּרֹעֹה לְכָל מִצְרַיִם לָכוּ אֶל יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֵם תַּעֲשׂוּ (בראשית, פרק מא, פסוק טז)

לפי שהיה יוסף אמר להם שימולו, וכשבאו אצל פרעה ואמרים: כך הוא אמר לנו – אמר להם: ולמה לא צברתם בר? והלא הכריו לכם שישינו הרעב באים! אמרו לו: אספנו הרבה והרקיבה. אמר להם: אם כן, כל אשר יאמר לכם תעשו (רש"י)

גם בהיותו מלך במצרים, שהייתה ארץ נחותה ושפלה מבחינה מוסרית ורוחנית, נושאי המלוכה לא הפריעו ליוסף הצדיק לעבוד את השם יתברך. ולא רק זה, אלא שהוא אף הכריח את אנשי מצרים שהיו שטופי זימה למול את עצמם, ועד כדי כך שפרעה עצמו ציווה עליהם לשמוע בקולו של יוסף.

כך כל יהודי שנמצא ב"מצרים" במונח הרוחני, שהוא חי ופועל בין יהודים הרחוקים מאד מיהדות - עליו לנהוג כמו יוסף הצדיק. ראשית כל עליו להתחזק בעצמו בתורה ובמצוות, ולא רק זה, אלא שעליו להשפיע גם על היהודים הרחוקים שסביבו ולקרב אותם לתורה ולמצוות.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך י, עמוד 141)

לבכות בתוך הלב

וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחָיו וַיִּבְקֶשׁ לִבְכוֹת, וַיִּבֹא הַחֲדָרָה וַיִּבְכֶּה שָׂמָּה. וַיִּרְחֹץ פָּנָיו וַיֵּצֵא, וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לָחֶם (פרק מג, פסוקים ל-לא)

מתיאור המפגש שבין יוסף לבנימין, אנו למדים יסוד חשוב בעבודת השם:

"נכמרו רחמיו אל אחיו" - כל אחד ואחד צריך לעורר רחמים רבים על נשמתו, שנקראת "בנימין". יהודי צריך להתבונן בכך שהנשמה הקדושה ירדה משורשה הרוחני בירידה עצומה עד שהגיעה לעולם הזה לחיות בתוך גוף גשמי - ובכך יתעוררו בו רחמים גדולים על הנשמה האלוקית שלו.

"ויבקש לבכות - ויבוא החדרה ויבך שמה" - הרחמים האלה מעוררים רצון לבכות. אך התורה מלמדת אותנו שאת הבכי צריך לשמור לתוך חדרי הלב הפנימיים, "במסתרים תבכה נפשי". כי ביחד עם זאת, את שגרת עבודת השם צריך לעשות מתוך שמחה.

"ויאמר שימו לחם" - כשאדם בוכה ומתמרמר על ירידתה של הנשמה וריחוקו מאלוקות, גובר צימאונו לדבוק בהשם יתברך. והפתרון לתשוקה הזו הוא ה"לחם" - שזוהי התורה. כאשר יהודי לומד תורה, הוא מתאחד עם האלוקות שבתורה.

(אדמו"ר הזקן - לקוטי תורה, ויקרא, דף מ, עמוד ב)

כרשת ויגש

להתפלל למען הנפש האלוקית

וַיִּגֶשׂ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדִבֵּר נָא עִבְדְּךָ דָּבָר כְּאֲדֹנָי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַד אֲפָךְ כְּעִבְדְּךָ, כִּי כְמוֹךָ כִּפְרֵעָה (פרק מד, פסוק יח)

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על כרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

**כתגם חסידי
מביא לצלילות
הדעת ו"מנקה"
את הלב. הנהגה
טובה חסידית**

**מאירה את
הבית.**

**ניגון חסידי
מחזק את התקוה
והבטחון, מביא
שמחה ומעמיד
את הבית ואת
בני הבית בקרן
אורה.**

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

בפסוק זה התורה מלמדת אותנו מה צריך להיות עיקר הכוונה של יהודי בתפילה:
"ויגש אליו יהודה" - כשיהודי ("יהודה") ניגש אל השם ועומד לפניו בתפילה,
"ויאמר בי אדוני" - גם כאשר הוא מתפלל ומבקש על צרכיו הארציים והגשמיים, עיקר
הכוונה שלו צריך להיות שבתפילתו הוא מבקש את הברכה והשפע מלמעלה לא למען
התועלת האישית שלו אלא למען הנפש האלוקית שבתוכו ("בי אדוני"),
"ואל ייחר אפך בעבדך" - על תפילה כזו השטן לא מקטרג, והתפילה מתקבלת - מפני שזו
תפילה "לשם שמיים".

(המגיד ממזריטש - אור תורה, בראשית, דף יט, עמוד ב)

למה לא שרתה רוח הקודש על האחים?

וַיִּנְשָׁק לְכָל אָחָיו וַיִּכַּד עֲלֵהֶם, וְאַחֲרָיו כֵּן דִּבְרוּ אִחָיו אֵתוֹ (פירק מה, פסוק טו)

בזוהר הקדוש כתוב שבאותה שעה נצנצה ביוסף רוח הקודש, והוא בכה על גלות עשרת
השבטים שעתידה להתרחש ברבות הימים. לעומת זאת, האחים לא בכו - כי הם לא זכו
להשראת רוח הקודש.

ומדוע הם לא זכו להשראת השכינה? במכירתם את יוסף הם גרמו לכך שהשכינה הסתלקה
מיעקב אביהם, ולכן הם נענשו באותה מידה שלא תשרה עליהם רוח הקודש, גם לאחר שיוסף
תוודע אליהם.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, כרך א, עמוד קצה)

וְלֹאֲבִיו שֶׁלַח כּוֹזֵת עֲשָׂרָה חֲמֻרִים נִשְׁאֵים מִצָּרִים, וְעֵשָׂר אֲתַנְתַּנְשֵׂאת בְּרַ וְלַחֵם וּמְזוֹן לְאֲבִיו לְדָרֶךְ (פירק מה,
פסוק ג) מִצֵּינֵוּ בְּתַלְמוּד שֶׁשֶׁלַח לוֹ יוֹן יִשָּׁן שְׂדַעַת זְקֵנִים נוֹחָה הַיָּמֵנוּ (רש"י)

"המור" עם "המר"

בפסוק לא נאמר במפורש שיוסף הצדיק שלח לאביו יין ממצרים. מניין לנו שאכן שלח לו
יין? המילה "חמר" פירושה יין, ובלשון הגמרא "חמרא" הוא גם חמור וגם יין. ומכיוון שהתורה
כותבת "חמרים" בכתוב חסר, יש כאן רמז שהחמורים היו טעונים גם ב"חמר" - יין ישן.

(הרבי הצמח צדק - אור התורה, כרך ה, עמוד 1976)

להיות כחמור למשא

היין ששלח יוסף לאביו רומז לתורה שנמשלה ליין. את היין נשאו החמורים - ובכך התורה
מלמדת אותנו שיהודי חייב לקבל על עצמו עול תורה כמו חמור שנושא על עצמו משאות.
כפי שרש"י מפרש על ברכת יששכר, "חמור גרם": "סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין
אותו משא כבד".

(הרבי הצמח צדק - אור התורה, כרך ה, דף תקפט)

רמז לליל הסדר

במה שיוסף שלח לאביו, הוא ביקש לרמוז לו על ליל הסדר: יין - כרמז לארבע הכוסות, ו"בר
ולחם ומזון" זהו רמז משולש לשלוש המצות.

יוסף הצדיק ביקש לרמוז בכך ליעקב אביו על הגאולה ממצרים שעתידה לבוא. כבר בעת
תחילת הירידה למצרים, יוסף מזכיר כי בסופו של דבר ייצאו בני ישראל ממצרים ויחגגו את
חג החירות במצות ויין.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק לזוהר, כרך ב, עמוד י)

הלום חלמתי

מה הסיבה לחלומות מטרידים? כיצד הסביר הרבי לנערה אנגליה את פשרן של 'מפלצות' שהופיעו בחלומותיה? ומה צריך לעשות אם הורה שנפטר מופיע בחלום? • התייחסויות הרבי לחלומות ופשרם

"הלום טוב הוא"

"במה שכותב על דבר חלום שחלם לפני כמה שנים - הרי במשך זמן זה ודאי אמר כמה פעמים תפילת הטבת חלום (בעת שהכהנים נושאים כפיהם וכיוצא בזה), ולכן חלום טוב הוא ואין עוד מה לחשוב בו" - כתב הרבי.¹

"בוודאי ידוע לכב[ודן] ש"ברכת כהנים" יש לה קשר לפתרון חלומות לטובה. מטעם זה אומרים את "ריבונו של עולם [חלום חלמתי] כו" בעת "ברכת כהנים", על אחת כמה וכמה חלום שכהן בעצמו חולם" - כתב הרבי לאיש נכבד ושמו מר אלחנן כהן, שעמד בקשרים עם ה"מרכז לענייני חינוך" עוד בחיי הרבי הרי"צ.²

על גיליון מכתב מיום ו' ערב שבת קודש פרשת שלח תשכ"ד, השיב הרבי לאדם ששאל על עריכת שאלת חלום:³

שאלת חלום וכיוצא בזה שייך ליחיד סגולה וכו', ובמקרים מיוחדים. וילמוד בהתמדה ושקידה ויתנהג כמצווה בשולחן-ערוך והשם יצליחו.

הוראות מעשיות והיסח הדעת

בי"ז כסלו תשכ"א כותב הרבי:⁴

לכתבו המאורעות בקריאת התורה וחלום וכו' - יסיח דעתו מזה לגמרי, וביחוד שדברי תורה הרי הם אדרבה משמחי לב, והתורה ענינה להמשיך בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים.

ובהנוגע להנזכר לעיל, ידועים הדיעות בזה... שאין בזה הוראה מן השמים כלל וישמח גם לב אחרים, כוונתי שיפריש לצדקה ח"י לירות במשך הימים עד לסיום וחותרם חודש כסלו.

ושוב שנים לאחר מכן כותב הרבי:⁵

להסיח דעתו מהחלומות לגמרי

לבדוק התפילין והמזוזות

והעיקר - לרומם עצמו להנהגה יומית כו' כדרוש

הנה תשובה של הרבי מו' אדר תשל"ה:

בנוגע לשידוך - תעשה התלוי בה בדרך הטבע (כמובן - באופן דציניעות), אבל לא תדאג ע[ל] ד[בר] ז[ה] כלל (ואין כל סיבה לדאגה, חס ושלום) והוספה בבטחונה בהשם מוסיפה בברכותיו.

תסיח דעתה לגמרי מחלומות וכיוצא בהם כי "שוא ידברו".

בתשובה אחרת של הרבי מכ"ד שבט תשל"ה, לאחת שכתבה לרבי אודות מחשבות מוזרות בזמן התפילה ובמשך היום, השיב:

לא תשים לב כלל למחשבה המוזרה שמזכירה ובמילא, סוף סוף, תחלוף כליל.

כשנשאל הרבי לסיבתם של חלומות והדרך לטיפול בהם ("עניין החלומות המבלבלים") השיב בכ"ב שבט תשי"ז:⁶

ידוע ומרומז גם במאמרי רז"ל, אין אדם רואה אלא מהרהורי לבו, אשר החלומות הם תולדות המחשבה בטלה וכו' אשר במשך היום, וכשממעטים הסיבה - בדרך ממילא מתמעט המסובב. וכיוון שעוד סיבות לחלומות, יש להזהר בקריאת-שמע שעל המיטה, שיהיה גופו טהור, יהיה זהיר בטבילת עזרא, והמזווה בפתח חדרו כשרה.

ופעם אחרת כתב הרבי:⁷

במה שכותב אודות חלומות וכו', הנה יבדוק המזוזות בדירה בה דר וביחוד בהחדר בו ישן, וישן - אם אפשר - בטלית קטן שציציתיו בדוקות ובכיסוי הראש.

5. מאוצר המלך' עמ' 91.

6. 'אגרות קודש' כרך יד עמ' סכו.

7. 'אגרות קודש' כרך יג עמ' סג.

1. 'אגרות קודש' כרך טו עמ' קצא.

2. 'אגרות קודש' כרך ג עמ' רנב.

3. 'אגרות קודש' כרך כג עמ' ריד.

4. 'אגרות קודש' כרך כ עמ' סב.

והנה, כלך מדרך זו. עליו להפסיק להיות שקוע בחלומות, וכפי המבואר בספרים רבים, אצל כאלה שכל פרטי הנהגותיהם מתנהלים בדרך התורה והמצווה, הרי גם חלום, שעליו אין כמעט שליטה, יש בו הוראה ולא בא לבטלה - (ויחד עם זה גם על כיוצא בזה קובעים חז"ל שאין חלום בלא דברים בטלים). מאידך, אצל אנשים בדורנו, שאצלם ישנם הרבה דברים בטלים, ועל אחת כמה וכמה מחשבות בטלות ללא תוכן, ועל אחת כמה וכמה ללא תוכן של תורה ומצוות, הרי אצל אנשים אלו בוודאי אין זה יותר מאשר חלומות גרידא. ופעמים הדבר נובע מעצת היצר הרע ולנתק את האדם מעניינים תוכניים - רוחניים. ולכן אני חוזר שוב, שלא יעסוק כלל בעניני חלומות.

ליהודי שכתב לרבי על חלומותיו וביקש פתרון, שיגר הרבי מכתב ארוך ובו הציע פתרונות המתייחסים לקיום התורה והמצוות שלו. תשובת הרבי לא סיפקה את האיש, שסבור היה כי לחלומותיו יש מסר כללי לעם ישראל, והוא שיגר לרבי מכתב "מלא תרעומות וטענות". הרבי שיגר לו שוב מכתב ארוך ומפורט וקרוב לסופו מתייחס לאי קבלת הפתרון¹²:

במה שלא נראה לו פתרון חלומותיו ומציע פתרון אחר, הנה אם יודע הפתרון, תמוה למה שאל אודותיו. ובכל אופן המענה הוא כמו שכתבתי במכתב הקודם, והיינו, שזה ענין פרטי שלו, לעודדו ולחזקו ולצוותו עוד הפעם על ההתחזקות בתורתנו ומצוותיה. וכמה פרטים מהחלומות - אין חלום בלא דברים בטלים.

הסיבה לחלום הבלהות

התייחסות מיוחדת לחלום נמצאת במכתב מעניין לנערה מאנגליה, וכך כתב הרבי¹³:

במענה לשאלתך אודות המשמעות של החלום שלך, הייתי מעלה את הרעיון הבא:

כאשר הגוף עם ההיבטים הפיזיים שלו איננו מסתיר על הנשמה - הנשמה האלוקית שקיימת

המכתב הבא נכתב לנכד, בקשר לסבתו שסבלה מסיוטים בעת השינה. הרבי נמנע מלקרוא להם חלומות והגדירם "מחשבות ועניינים המבלבלים". מקבל המכתב היה תלמיד בישיבת חב"ד בלוד, וכך כותב לו הרבי⁸:

במה שכותב אודות המחשבות של הסבתא שלו שלת"א, שמציירת במחשבתה עניינים המבלבלים - יש לבדוק המזוזות בחדרה, וכן שתפריש בכל יום בבוקר איזה פרוטות לצדקה, ומתאים לענייני[ה] תקרא או יספרו לה לפני הליכתה לישון, מסיפורי נשיא[י]נו הק[דושים] וסיפורי חסידים בכלל, ובטח אומרת קריאת שמע שעל המיטה, על כל פנים פרשה ראשונה וברכת המפיל.

הנה הוראות שהעניק הרבי בתגובה לחלומות⁹:

כותבת על דבר החלום והמאורע וכו'.

ותסיח דעתה מכל זה בהחלט, ובטח לא כל המזוזות בדירתה כשרות וצריך לבדוק, ומה טוב לבדוק גם התפילין של בעלה שליט"א, ומהנכון שלפני הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב תפריש איזה פרוטות לצדקה וכן יעשה בעלה בכל יום חול של שני וחמישי להפריש איזה פרוטות לצדקה קודם התפילה, ויתחזקו בבטחונם בבורא עולם ומנהיגו. . . ורק שצריך לעשות כלי המתאים לקבלת הברכה, והוא אורח חיים מתאים להוראת תורתנו תורת חיים.

במכתב מי"ב שבט תשל"ב כתב הרבי¹⁰:

מכתבה נתקבל ותסיח דעתה לגמרי מחלום וכו' - כי אין בו ממש כלל וביחד יגדלו כ[ל] יו[צאי] ח[לציה] שי' לתורה ח[ופה] ומע[שים] ט[ובים].

מחשבות בטלות גוררות חלומות בטלים

להלן מבהיר הרבי מדוע אין לייחס משמעות אמיתית לחלום¹¹:

כותב אודות החלום שהיה לו.

8. 'אגרות קודש' כרך טו עמ' יג.

9. 'אגרות קודש' כרך יג עמ' תט-ת.

10. 'אגרות קודש' כרך כז עמ' שכג.

11. תרגום חופשי מ'אגרות קודש' כרך ז, עמ' רצ.

12. היכל מנחם כרך א עמ' קלג ואילך.

13. 'מורה לדור נבון' כרך ב עמ' 248/247.

אילנות, כך בני ישראל: אף שבחיציגויות, בגופם, דומים הם לעמי הארץ, הרי בפנימיותם, הנשמה עושה פירות ופירי פירות בהצלחה רבה, ויש בו גם כן טעם.

כך פירש הרבי ביום ראשון כ"ה תמוז תנש"א את חלומה של אישה שראתה בחלומה את הרבי מוקף ספרי תורה¹⁵. בחלום אמרה האישה "יש לך שכינה", והרבי השיב: "אגוזים אגוזים". האישה פנתה לרבי במהלך חלוקת השטרות לצדקה וביקשה להבין את פשרו של החלום; והרבי, כאמור, השיב לה בהרחבה.

אבא ואמא בחלום

בשנת תשי"ז פנה לרבי הגאון החסיד רבי יצחק דובאוו ממנצ'סטר בשאלות שונות, וקיבל את מענה הרבי. בין השאר כותב לו הרבי בתשובה¹⁶:

"הפ"נ [=הפדיון נפש] ע[ל] ד[בר] האיש שי' שאביו ע[ליו] ה[שלום] בא אליו בחלום כו' - יבקש מחילת אביו בפני עשרה, על אשר בעניני השנת אבילות לא כולם היו כדבעי. וידוע פס[ק] ד[ין] תו[רתנינו] הק[דושה] אב שמחל כו' [=על כבודו, כבודו] מחול. - וכן מהנכון שיבדקו התפילין והמזוזות בדירתו.

בשלהי אותה שנה עונה הרבי לאישה בשאלה דומה אבל בסגנון שונה¹⁷:

במ[ה] ש[כותבת] שבאה האם ע[ליה] ה[שלום] בחלום וכו' יש לברר אם הייתה הקבורה כדבעי (ולא נותחה אחרי פטירתה וכו'). וכן לבדוק המזוזות בדירתה.

אצל כל יהודי - אזי עבירות שנעשות (אפילו מבלי לדעת על כך) יכולות להיראות בעיני הנשמה לאורן האמיתי, בתור "זוועות"; והאנשים שעושים זאת בתור "מפלצות".

לפיכך, החלום או חלום הבלהות שאת מתארת, צריך להיראות בתור סימן לכך שדברים מסויימים בחיי היום יום צריכים לבוא על תיקונם על ידי תשובה. ולכן, את צריכה לבחון מחדש את ההנהגה היומיומית שלך ולחזק את הדביקות שלך בדרך התורה, ואז לסלק באופן מוחלט את החלום מהמחשבה שלך, והקדוש ברוך הוא בוודאי יברך אותך בהצלחה.

גשם בחלום

בחודש אדר שני תשמ"ו ענה הרבי בכתב לאישה שכתבה על חלום שחלמה ובו ראתה גשמים יורדים¹⁴:

בכלל, לא תחשוב אודות חלומות וכו', כי אם הנהגה בחיי היום-יומיים תהא מתאימה להוראות תורתנו תורת חיים וקיום מצוותיה עליהם נאמר וחי בהם. . מתוך אמונה תמימה בהשם.

לפני כן ציין הרבי:

שראתה בחלום גשמים יורדים - על דבר זה סימן טוב, וחלמא טבא חזית [- חלום טוב חלמת].

אגוזים ופתרונם

"אגוז" זהו משל לעם ישראל. כשם שהאגוז מצוי בתוך קליפה, פרי וגרעין, וממנו צומחים כמה

15. 'זורע צדקות' עמ' 140.

16. 'אגרות קודש' כרך טו עמ' רעז.

17. 'אגרות קודש' שם עמ' תמד.

14. 'לקוטי שיחות' כרך לה עמ' 309.

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

ארצות הברית בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש. השופט קיבל את טיעוני אגודת חסידי חב"ד שכל חייו של אדמו"ר הרי"צ היו מסורים ונתונים לכלל, ובפסק דין שהשתרע על פני ארבעים עמודים קבע שהספרייה הינה ציבורית ושייכת לאגודת חסידי חב"ד העולמית. הנתבע חויב להחזיר מיד את הספרים והחפצים שברשותו, שניטלו שלא ברשות. יום ה' טבת נקבע לחג "דין נצח".

תשמ"ח

הרבי אמר שמשמעות היום הזה של ניצחון הספרים היא להוסיף בלימוד בהם, וכן ברכישת ספרי יהדות ובפיתוח ספריות תורניות.

תשמ"ט

הרבי חילק שני שטרות של דולר: אחד לתת לצדקה, ואחד כהשתתפות ברכישת ספרים חדשים או בתיקון ספרים ישנים.

ו טבת

תרס"ו

הרבי הרי"צ נאסר בפעם השלישית. זה קרה בעקבות התפרעות של צעירים שהתרחשה בשוק של ליובאוויטש, והמשטרה רצתה ללחוץ על הקהילה היהודית למצוא את אותם צעירים ולהסגיר אותם.

ז טבת

תק"מ

נפטר הרב הקדוש רבי צבי, בנו יחידו של הבעל שם טוב, ונטמן בעיר פינסק.

תר"ט

נפטרה הרבנית שפּרה, אשתו של הרב הקדוש רבי משה, בן אדמו"ר הזקן. הרבנית שפּרה הייתה בתו של הרב החסיד ר' צבי הירש מאולע,

ד טבת

תר"מ

נפטר הרב הקדוש רבי חיים שניאור זלמן שניאורסון, בנו השלישי של אדמו"ר הצמח צדק. נולד בליובאוויטש בשנת תקע"ד, כשנה לאחר הסתלקותו של אדמו"ר הזקן, ונקרא על שמו (את השם "חיים" הוסיפו לו בילדותו כשחלה).

בשבת פרשת ויצא דרש על הפסוק מהפרשה "ושבתי בשלום אל בית אבי" ודיבר על נושא ההסתלקות, ובמוצאי שבת חלה במחלה שממנה לא קם. בעת מחלתו בא אחיו אדמו"ר מהר"ש לבקר אותו והרבה להתפלל לרפואתו. נפטר בגיל שישים ושש, ונטמן בליאדי.

ה טבת

תרל"א

חתונת סבו וסבתו של הרבי - הרב הגאון החסיד רבי ברוך שניאור, נינו של אדמו"ר הצמח צדק, והרבנית זלדה רחל בת הרב החסיד ר' זלמן חייקין, מחסידי אדמו"ר הצמח צדק ואדמו"ר מהר"ש.

תרע"ו

נפטר הרב החסיד ר' מרדכי דובער סלונים, בן הרבנית מנוחה רחל. נולד בליובאוויטש בשנת ת"ר, ובגיל חמש עלה עם הוריו לארץ. היה ממנהלי כולל חב"ד בארץ הקודש, ופעמים רבות נסע לליובאוויטש. נטמן בחברון ליד ציון אימו.

ת"ש

אדמו"ר הרי"צ הגיע לריגה שבלטביה, לאחר שהצליח לצאת מפולין במלחמת העולם השנייה. הוא שהה בריגה עד כ"ד אדר ראשון ת"ש, אז נסע משם לניו יורק.

תשמ"ז

ניתן פסק הדין בבית המשפט הפדרלי של

יום ראשון ה טבת

הרבי הכריז על יום זה כיום סגולה ועת רצון, בעקבות "דין נצח" במשפט הספרים. הרבי קרא להקים ספריות תורניות, ציבוריות ופרטיות, ולהרחיב את הספריות הקיימות. בכל בית, וגם בחדר האוכל ובחדרי הילדים, צריכים להיות ספרי קודש - חומש, סידור, תהלים, תניא, ספרי הלכה, וספרי רבותינו נשיאנו¹.

ביום זה יש להוסיף בקביעות עיתים לתורה ובמיוחד בלימוד ברבים - ובמיוחד לימוד משנה, רמב"ם ושולחן ערוך, וכן פנימיות התורה - וכן להשפיע על אחרים לעשות כך².

יום המישו

ט טבת – ערב תענית עשרה בטבת

מי שלא ישן, מותר לו לאכול במהלך הלילה עד עלות השחר.

מי שרוצה ללכת לישון, ובמהלך הלילה לקום ולאכול או לשתות - יאמר בפירוש לפני השינה שהוא מתכוון לקום ולאכול או לשתות, ויהיה מותר לו לאכול או לשתות במהלך הלילה. ומי שרגיל לשתות כשקם מהשינה במהלך הלילה, יכול לעשות זאת בלי לומר במפורש מראש³.

1. לוח כולל-חב"ד. 'התועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 164-174, תשמ"ט שם עמ' 103. סה"ש תשנ"ב עמ' 488,360,227. סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 211-212.
2. 'התועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 164-174. סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 211-212.
3. סידור אדה"ז 'ספירת העומר'. שו"ע סי' תקס"ד ונו"כ. אג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ג עמ' עה.

ה טבת

תרכ"א

נפטרה הרבנית חיה מושקא, בתו של אדמו"ר האמצעי ואשתו של אדמו"ר הצמח צדק. נפטרה בגיל שבעים ואחת, ונטמנה באוהל הרבניות בליובאוויטש - שם נטמנו גם הרבנית סטערנא, אשת אדמו"ר הזקן, והרבנית שיינא, אשת אדמו"ר האמצעי.

כשנפטרה הרבנית, אמר אדמו"ר הצמח צדק: "עולמי חשך בעדי", ולבני אמר: "עד עכשיו הייתה לכם אימא פה, בעולם הזה, ומעכשיו תהיה לכם אימא בגן עדן. אבל לי היא חסרה...". מאז פטירתה היה אדמו"ר הצמח צדק במרירות גדולה והפסיק לקבל אנשים ליחידות מלבד בודדים, באמרו: "אני שרוי כעת ללא עצה". גם את דברי החסידות שהיה אומר בשנים אלו היה קשה לשמוע ולהבין מחמת חלישותו, ולכן קודם היה כותב את הדברים ונותן לציבור לעיין בהם, ולמוחרת היה קל יותר להקשיב ולהבין את המאמר.

תרנ"ו

הסתלקות אדמו"ר רבי נחום דובער, בנו של אדמו"ר הרי"צ מאוורוטש ונכדו של אדמו"ר הצמח צדק.

לאחר הסתלקות אביו, מילא את מקומו בעיר אוורוטש. אדמו"ר הרשב"אמר עליו שהוא "עניו ולב נשבר באמת לאמיתו". נטמן בבית העלמין בעיר.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

וַיִּיקֶץ פֶּרְעָה וְהִנֵּה חִלּוֹם: וַתְּבַלְעֵנָה הַשְּׂבָלִים
הַדְּקוֹת אֶת שֵׁבַע הַשְּׂבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֹאוֹת
וַיִּיקֶץ פֶּרְעָה וְהִנֵּה חִלּוֹם: וּבִלְעָא שְׂבָלַי לְקַתָּא
יָת שֵׁבַע שְׂבָלַי פְּשִׁימְתָא וּמְלִיתָא וְאַתְעַר פֶּרְעָה
וְהָא חִלְמָא: ה וַיְהִי בְּבֹקֶר וַתַּפְּעֵם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח
וַיִּקְרָא אֶת־כַּלְחַרְטוּמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כַּל־
חֲכַמֵּיהּ וַיִּסְפֵּר פֶּרְעָה לָהֶם אֶת־חִלְמוֹ וְאִין־פּוֹתֵר
פּוֹתֵר אוֹתָם לְפֶרְעָה: וַיְהִי בְּבֹקֶר וַתַּפְּעֵם רוּחוֹ
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כַּלְחַרְטוּמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כַּל־
חֲכַמֵּיהּ וַיִּסְפֵּר פֶּרְעָה לָהֶם אֶת־חִלְמוֹ וְאִין־פּוֹתֵר
אוֹתָם לְפֶרְעָה: וְהוּא בְּצַפְרָא וּמְטַרְפָּא וּרְחָה
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא יָת כָּל חֲרָשֵׁי מִצְרַיִם וַיָּת כָּל חֲפִימְהָא
וְאַשְׁתַּעֵי פֶּרְעָה לְהוֹן יָת חֲלֻמָּה וְלִית דְּפֶשֶׁר יִתְהוֹן
לְפֶרְעָה: ט וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמְּשֻׁקִּים אֶת־פֶּרְעָה
לֵאמֹר אֶת־חֲטָאֵי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: וַיְדַבֵּר שֵׁר
הַמְּשֻׁקִּים אֶת־פֶּרְעָה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאֵי אֲנִי מִזְכִּיר
הַיּוֹם: וּמְלִיל רַב שְׂקִי (עַם) לְפֶרְעָה לְמִימֵר יָת
סְרַחֲנִי אֲנָא מִדְּכַר יוֹמָא דִּין: י פֶּרְעָה קֶצֶף
עַל־עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמֵר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים
אֹתִי וְאֵת שֵׁר הָאֲפִים: פֶּרְעָה קֶצֶף עַל־עַבְדָּיו
וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמֵר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים אֹתִי וְאֵת
שֵׁר הָאֲפִים: פֶּרְעָה רְגַז עַל עַבְדֹּהִי וַיְהִי יָתִי
בְּמִטְרַת בֵּית רַב קְטוּלָא יָתִי וַיָּת רַב נַחְתוּמֵי:
יא וַנְּחַלְמָה חִלּוֹם בְּלִילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ
כְּפַתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמוֹ: וַנְּחַלְמָה חִלּוֹם בְּלִילָה
אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפַתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמוֹ:
וַחֲלַמְנָא חֲלָמָא בְּלִילָא חַד אֲנָא וְהוּא גִבְר
כְּפִשְׁרוֹן חֲלָמָה חֲלַמְנָא: יב וְשֵׁם אֹתָנוּ נְעַר עַבְרִי
עֶבֶד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וְנִסְפַר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ
אֶת־חֲלַמְתֵּינוּ אִישׁ כְּחֲלָמוֹ פְתָר: וְשֵׁם אֹתָנוּ
נְעַר עַבְרִי עֶבֶד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וְנִסְפַר־לוֹ וַיִּפְתָּר־
לָנוּ אֶת־חֲלַמְתֵּינוּ אִישׁ כְּחֲלָמוֹ פְתָר: וַתִּמָּן עַמְנָא
עוֹלָם עַבְרָאָה עַבְדָּא לְרַב קְטוּלָא וְאַשְׁתַּעֵינָא לָהּ

« וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפֶרְעָה חִלֵּם וְהִנֵּה
עַמֵּד עַל־הַיָּאָר: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפֶרְעָה
חִלֵּם וְהִנֵּה עַמֵּד עַל־הַיָּאָר: וְהוּא מְסוּף פִּרְתִּין
שְׁנִין וּפֶרְעָה חִלֵּם וְהָא קָאָם עַל נְהָרָא: ב וְהִנֵּה
מִן־הַיָּאָר עֹלַת שֵׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מְרָאָה
וּבְרִיאַת בְּשָׂר וַתַּרְעִינָה בְּאָחוּ: וְהִנֵּה מִן־הַיָּאָר
עֹלַת שֵׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מְרָאָה וּבְרִיאַת בְּשָׂר
וַתַּרְעִינָה בְּאָחוּ: וְהָא מִן נְהָרָא סְלָקֵן שֵׁבַע תּוֹרֵן
שְׁפִירֵן לְמַחְזֵי וּפְשִׁימָן בְּשָׂר וְרַעְזֵן בְּאַחְוָה:
ג וְהִנֵּה שֵׁבַע פְּרוֹת אַחְרוֹת עֹלוֹת אַחְרֵיהֶן
מִן־הַיָּאָר רְעוֹת מְרָאָה וְדְקוֹת בְּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה
אַצֵּל הַפְּרוֹת עַל־שֵׁפֶת הַיָּאָר: וְהִנֵּה שֵׁבַע פְּרוֹת
אַחְרוֹת עֹלוֹת אַחְרֵיהֶן מִן־הַיָּאָר רְעוֹת מְרָאָה
וְדְקוֹת בְּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אַצֵּל הַפְּרוֹת עַל־שֵׁפֶת
הַיָּאָר: וְהָא שֵׁבַע תּוֹרֵן אַחְרֵיהֶן סְלָקֵן בְּתַרְיָהוֹן מִן
נְהָרָא בִישָׁן לְמַחְזֵי וַחֲסִירֵן בְּשָׂר וְקָמֵן לְקַבְלִיָּהוֹן
דְּתוֹרֵן עַל כִּיף נְהָרָא: ד וַתֵּאבְדְּנָה הַפְּרוֹת רְעוֹת
הַמְּרָאָה וְדְקוֹת הַבְּשָׂר אֶת שֵׁבַע הַפְּרוֹת יָפֶת
הַמְּרָאָה וְהַבְּרִיאַת וַיִּיקֶץ פֶּרְעָה: וְהֵאבְדְּנָה
הַפְּרוֹת רְעוֹת הַמְּרָאָה וְדְקוֹת הַבְּשָׂר אֶת שֵׁבַע
הַפְּרוֹת יָפֶת הַמְּרָאָה וְהַבְּרִיאַת וַיִּיקֶץ פֶּרְעָה:
וְאַכְלֵן תּוֹרְתָא בִישָׁן לְמַחְזֵי וַחֲסִירֵן בְּשָׂר יָת שֵׁבַע
תּוֹרְתָא שְׁפִירֵן לְמַחְזֵי וּפְשִׁימְתָא וְאַתְעַר פֶּרְעָה:
ז וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֵם שְׁנִית וְהִנֵּה א שֵׁבַע שְׂבָלִים
עֹלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטִבּוֹת: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֵם
שְׁנִית וְהִנֵּה א שֵׁבַע שְׂבָלִים עֹלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד
בְּרִיאוֹת וְטִבּוֹת: וַדְמוּף וַחֲלֵם תְּנַגְנוֹת וְהָא שֵׁבַע
שְׂבָלַי סְלָקֵן בְּקִנְיָא חַד פְּשִׁימָן וְטִבּוֹן: ו וְהִנֵּה
שֵׁבַע שְׂבָלִים דְּקוֹת וַיִּשְׁדוּפֶת קָדִים צְמַחוֹת
אַחְרֵיהֶן: וְהִנֵּה שֵׁבַע שְׂבָלִים דְּקוֹת וַיִּשְׁדוּפֶת קָדִים
צְמַחוֹת אַחְרֵיהֶן: וְהָא שֵׁבַע שְׂבָלַי לְקָנֵן וַיִּשְׁקִיפֵן
קָדִים צְמַחוֹן בְּתַרְיָהוֹן: ז וַתְּבַלְעֵנָה הַשְּׂבָלִים
הַדְּקוֹת אֶת שֵׁבַע הַשְּׂבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֹאוֹת

ופֶשֶׁר לָנֶאֱמַר יְתַּחֲמַד אֶת־חַלְמָא גִבְרַת כַּחֲלֵמָה פֶּשֶׁר: י וַיְהִי
 כַּאֲשֶׁר פִּתְרֵנוּ בְּנֵי הַיָּהּ אֶת־יְהוָה אֶת־עַלְפֵּי
 וְאֵת־תְּלָה: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פִּתְרֵנוּ בְּנֵי הַיָּהּ אֶת־יְהוָה
 הַשֵּׁבִי עַל־פְּנֵי וְאֵת־חֵלְה: וְהָיָה כִּמָּא דִּי פֶּשֶׁר
 לָנֶאֱמַר בְּנֵי הַיָּהּ יְתִי אֶת־יָבִיב עַל שְׁמוּשֵׁי וְיִתְהַ צְלָב:
 י וַיִּשְׁלַח פְּרַעְה וַיִּקְרָא אֶת־יֹסֵף וַיְרִיעֵהוּ מִן־
 הַבּוֹר וַיַּגְלֵה וַיַּחֲלֵף שְׁמֹלְתֵי וַיָּבֵא אֶל־פְּרַעְה:
 וַיִּשְׁלַח פְּרַעְה וַיִּקְרָא אֶת־יֹסֵף וַיְרִיעֵהוּ מִן־הַבּוֹר
 וַיַּגְלֵה וַיַּחֲלֵף שְׁמֹלְתֵי וַיָּבֵא אֶל־פְּרַעְה: וַיִּשְׁלַח
 פְּרַעְה וַיִּקְרָא יְתִי יוֹסֵף וְאַרְהֵיטוּהִי מִן בֵּית אֲסִירֵי
 וְסַפְרֵי וְשִׁנֵּי כְּסוּתָהּ וְעַל לִוְת פְּרַעְה:
 שׁוּ יִאֲמַר פְּרַעְה אֶל־יֹסֵף חֲלוֹם חֲלֵמְתִי
 וּפְתַר אֵין אֵתוּ וְאֵנִי שְׁמַעְתִּי עַל־יְדֵי לֵאמֹר
 תִּשְׁמַע חֲלוֹם לְפַתֵּר אֵתוּ: וַיִּאֲמַר פְּרַעְה אֶל־יֹסֵף
 חֲלוֹם חֲלֵמְתִי וּפְתַר אֵין אֵתוּ וְאֵנִי שְׁמַעְתִּי עַל־יְדֵי
 לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לְפַתֵּר אֵתוּ: וְאִמַּר פְּרַעְה
 לְיוֹסֵף חֲלֵמָא חֲלֵמִית וּפֶשֶׁר לִית לֵה וְאִנָּא שְׁמַעִית
 עַל־יְדֵי לְמִימַר דָּאֵת שְׁמַע חֲלֵמָא לְמִפְשֶׁר יְתֵה:
 י וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פְּרַעְה לֵאמֹר בְּלַעְדֵי אֱלֹהִים
 יַעֲנֵה אֶת־שְׁלוֹם פְּרַעְה: וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פְּרַעְה
 לֵאמֹר בְּלַעְדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֵה אֶת־שְׁלוֹם פְּרַעְה:
 וְאֶת־יָבִיב יוֹסֵף יְתִי פְּרַעְה לְמִימַר בְּרַ מִן חֲכֵמְתִי
 אֵלְהֵן מִן קָדָם יְיָ יִתְתַּב יְתִי שְׁלָמָא דְפְרַעְה:
 י וַיְדַבֵּר פְּרַעְה אֶל־יֹסֵף בְּחֵלְמֵי הַנְּגִי עַמֵּד
 עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: וַיְדַבֵּר פְּרַעְה אֶל־יֹסֵף בְּחֵלְמֵי
 הַנְּגִי עַמֵּד עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: וּמְלִיל פְּרַעְה (עֵם)
 לְיוֹסֵף בְּחֵלְמֵי הָא אֲנָא קָאֵם עַל בִּיף נְהָרָא:
 י וְהָיָה מִן־הַיָּאֵר עֵלְתָּ שֶׁבַע פְּרוֹת בְּרִיאוֹת
 בְּשָׂר וּיְפֹת תֹּאֵר וְתִרְעִינָה בְּאָחוּ: וְהָיָה מִן־הַיָּאֵר
 עֵלְתָּ שֶׁבַע פְּרוֹת בְּרִיאוֹת בְּשָׂר וּיְפֹת תֹּאֵר
 וְתִרְעִינָה בְּאָחוּ: וְהָא מִן נְהָרָא סְלָקֵן שֶׁבַע תּוֹרְתָא
 פְּשִׁימֵן בְּשָׂר וּשְׁפִירֵן לְמַחְזִי וְרַעֲזֵן בְּאֶחָה:
 י וְהָיָה שֶׁבַע־פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֵלְוֹת אַחֲרֵיהֶן
 דְּלוֹת וְרַעוֹת תֹּאֵר מְאֹד וְרַקוֹת בְּשָׂר לֹא־רְאִיתִי

כְּהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְרַע: וְהָיָה שֶׁבַע־פְּרוֹת
 אַחֲרוֹת עֵלְוֹת אַחֲרֵיהֶן דְּלוֹת וְרַעוֹת תֹּאֵר מְאֹד
 וְרַקוֹת בְּשָׂר לֹא־רְאִיתִי כְּהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם
 לְרַע: וְהָא שֶׁבַע תּוֹרְתָא אַחֲרֵיהֶן סְלָקֵן בְּתַרְיָהוּן
 חֲסִיכֵן וּבִישָׁן לְמַחְזִי לְחֵדָא וְחֲסִירֵן בְּשָׂר לֹא
 חֲזַמְתִּי כֹּתְהֵן בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְבִישׁוּ:
 כ וְהַאֲכַלְנָה הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת אֵת שֶׁבַע
 הַפְּרוֹת הָרְאֵשׁוֹת הַבְּרִיאֹת: וְהַאֲכַלְנָה הַפְּרוֹת
 הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת אֵת שֶׁבַע הַפְּרוֹת הָרְאֵשׁוֹת
 הַבְּרִיאֹת: וְאֶכְלֵן תּוֹרְתָא חֲסִיכְתָּא וּבִישְׁתָּא יְתִי
 שֶׁבַע תּוֹרְתָא קְדֻמְתָּא פְּשִׁימְתָּא: כֹּא וְתַבְאֵנָה
 אֶל־קַרְפְּנָה וְלֹא נֹדַע בִּי־בְּאֹו אֶל־קַרְפְּנָה
 וּמְרִיאֵהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה וְאִיקְזִי: וְתַבְאֵנָה
 אֶל־קַרְפְּנָה וְלֹא נֹדַע בִּי־בְּאֹו אֶל־קַרְפְּנָה וּמְרִיאֵהֶן
 רַע כַּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה וְאִיקְזִי: וְעַלָּא לְמַעֲיָהֶן וְלֹא
 אֲתִידַע אַרְי עֵלְוֵי לְמַעֲיָהֶן וּמַחְזִיָּהֶן בִּישׁ פִּד
 בְּקַדְמִיתָא וְאַתְעֵרִית: כֹּב וְאִרְאָא בְּחֵלְמֵי וְהָיָה |
 שֶׁבַע שְׁבָלִים עֵלְתָּ בְּקֵנָה אַחַד מְלֵאת וּמְבוֹת:
 וְאִרְאָא בְּחֵלְמֵי וְהָיָה | שֶׁבַע שְׁבָלִים עֵלְתָּ בְּקֵנָה
 אַחַד מְלֵאת וּמְבוֹת: וְחֲזִית בְּחֵלְמֵי וְהָא שֶׁבַע
 שְׁבָלֵיָא סְלָקֵן בְּקֵנָה חַד מְלִין וְטָבֵן: כֹּב וְהָיָה
 שֶׁבַע שְׁבָלִים צְנֻמוֹת דְּקוֹת שְׂדֵפוֹת קָדִים
 צְנֻמוֹת אַחֲרֵיהֶם: וְהָיָה שֶׁבַע שְׁבָלִים צְנֻמוֹת
 דְּקוֹת שְׂדֵפוֹת קָדִים צְנֻמוֹת אַחֲרֵיהֶם: וְהָא שֶׁבַע
 שְׁבָלֵיָא נֶצֶן לְקֵנֵן שְׁקִיפֵן קָדִים צְנֻמוֹת בְּתַרְיָהוּן:
 כֹּב וְתַבְלַעֵן הַשְּׁבָלִים הַדְּקוֹת אֵת שֶׁבַע הַשְּׁבָלִים
 הַטְּבוֹת וְאִמַּר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מְגִיד לִי:
 וְתַבְלַעֵן הַשְּׁבָלִים הַדְּקוֹת אֵת שֶׁבַע הַשְּׁבָלִים
 הַטְּבוֹת וְאִמַּר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מְגִיד לִי: וּבְלַעֵן
 שְׁבָלֵיָא לְקֵנְתָא יְתִי שֶׁבַע שְׁבָלֵיָא טְבָתָא וְאַמְרִית
 לְחַרְשָׂא וְלִית דִּי מְתוּי לִי: כֹּב וַיִּאֲמַר יוֹסֵף
 אֶל־פְּרַעְה חֲלוֹם פְּרַעְה אַחַד הוּא אֵת אֲשֶׁר
 הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הַגִּיד לְפְרַעְה: וַיִּאֲמַר יוֹסֵף
 אֶל־פְּרַעְה חֲלוֹם פְּרַעְה אַחַד הוּא אֵת אֲשֶׁר

הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הַגִּיד לְפָרְעָה: וְאָמַר יוֹסֵף לְפָרְעָה
חֲלֹמָא פְרַעָה חַד הוּא יְתֵי דִי יִי עֲתִיד לְמַעֲבַד חַוִּי
לְפָרְעָה: כֹּי שִׁבְעַת פְּרַת הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה
וְשִׁבְעַת הַשְּׂפֵלִים הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה חֲלוֹם
אֶחָד הוּא: שִׁבְעַת פְּרַת הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה
וְשִׁבְעַת הַשְּׂפֵלִים הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה חֲלוֹם
אֶחָד הוּא: שִׁבְעַת תּוֹרְמַת טַבְתָּא שִׁבְעַת שָׁנִין אַנּוּן
וְשִׁבְעַת שְׂפֵלִיא טַבְתָּא שִׁבְעַת שָׁנִין אַנּוּן חֲלֹמָא חַד
הוּא: כֹּי וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת הַעֲלֹת
אֶחְרִיהוֹן שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבְעַת הַשְּׂפֵלִים
הַרְקוֹת שְׂדֵפוֹת הַקְּדִים יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רַעֲב:
וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת הַעֲלֹת אֶחְרִיהוֹן שִׁבְעַת
שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבְעַת הַשְּׂפֵלִים הַרְקוֹת שְׂדֵפוֹת הַקְּדִים
יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רַעֲב: וְשִׁבְעַת תּוֹרְמַת חֲסִיכְתָּא
וּבִישְׂתָּא דְסִלְקֹן בְּתַרְיָהוֹן שִׁבְעַת (נִיִּי שִׁבְעָא) שָׁנִין
אַנּוּן וְשִׁבְעַת שְׂבֵלִיא לְקַנְתָּא דְשָׁקִיפֹן קְדוּם יְהוּן
שִׁבְעַת שָׁנֵי כִפְנָא: כֹּי הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי
אֶל־פְּרַעָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הַרְאֵה אֶת־
פְּרַעָה: הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי אֶל־פְּרַעָה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הַרְאֵה אֶת־פְּרַעָה: הוּא פִתְגָמָא דִּי
מְלִילִית עִם פְּרַעָה דִּי יִי עֲתִיד לְמַעֲבַד אַחְזִי
לְפָרְעָה: כֹּי הִנֵּה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת גְּדוּל
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: הִנֵּה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת
גְּדוּל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: הָא שִׁבְעַת שָׁנִין אַתְּנִן
סִבְעָא (נִיִּי שִׁבְעָא) רַבָּא בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם:
וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רַעֲב אֶחְרִיהוֹן וְנִשְׁבַּח כָּל־
הַשִּׁבְעַת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּכְלָה הַרְעַב אֶת־הָאֶרֶץ:
וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רַעֲב אֶחְרִיהוֹן וְנִשְׁבַּח כָּל־הַשִּׁבְעַת
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּכְלָה הַרְעַב אֶת־הָאֶרֶץ: וּיקוּמוּן
שִׁבְעַת שָׁנֵי כִפְנָא בְּתַרְיָהוֹן וְיִתְנַשֵּׂי כָּל סִבְעָא (נִיִּי
שִׁבְעָא) בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם וּישִׁיִצִי כִפְנָא יְת (עֲמָא
דְ) אֶרְעָא: אִי וְלֹא־יִוָּדַע הַשִּׁבְעַת בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי
הַרְעָב הֵהוּא אַחְרֵי־כֵן פִּי־כִבְדֵי הוּא מְאֹד:
וְלֹא־יִוָּדַע הַשִּׁבְעַת בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי הַרְעָב הֵהוּא

אֶחְרֵי־כֵן פִּי־כִבְדֵי הוּא מְאֹד: וְלֹא יִתִּידַע שׁוֹבְעָא
(נִיִּי שִׁבְעָא) בְּאֶרְעָא מִן קֳדָם כִּפְנָא הֵהוּא דִּיהִי
בְּתַר כֵּן אֲרִי תַקִּיף הוּא לְחֻדָּא: אִי וְעַל הַשְּׁנֹת
הַחֲלוֹם אֶל־פְּרַעָה פְּעַמִּים פִּי־נְכוֹן הַדְּבָר מִעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמַּהֲרַת הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ: וְעַל הַשְּׁנֹת
הַחֲלוֹם אֶל־פְּרַעָה פְּעַמִּים פִּי־נְכוֹן הַדְּבָר מִעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמַּהֲרַת הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ: וְעַל דְּאִתְּנִית
חֲלֹמָא לְפָרְעָה תַרְמִין זְמַנִּין אֲרִי תַקִּין פִּתְגָמָא מִן
קֳדָם יִי וְאוֹחִי יִי לְמַעֲבָדָה: אִי וְעַתָּה יִרָא פְרַעָה
אִישׁ נְכוֹן וְחִכָּם וּישִׁיתָהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם:
וְעַתָּה יִרָא פְרַעָה אִישׁ נְכוֹן וְחִכָּם וּישִׁיתָהוּ
עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: וְכַעַן יַחְזִי פְרַעָה גְּבַר סוֹכְלֵתָן
וְחִכָּים וּמְנִיָּה עַל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם: אִי יַעֲשֵׂה
פְרַעָה וַיִּפְקַד פְּקָדִים עַל־הָאֶרֶץ וְחִמַּשׁ אֶת־אֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי הַשִּׁבְעַת: יַעֲשֵׂה פְרַעָה וַיִּפְקַד
פְּקָדִים עַל־הָאֶרֶץ וְחִמַּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת
שָׁנֵי הַשִּׁבְעַת: יַעֲבַד פְרַעָה וַיִּמְנֵי מִהִמְנִין עַל אֶרְעָא
וַיִּזְרֵז יְת אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי שׁוֹבְעָא (נִיִּי
שִׁבְעָא): אִי וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכְלֵי הַשְּׁנִים
הַטֹּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־
פְרַעָה אֹכְלֵי בְעֵרִים וְשִׁמְרוּ: וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכְלֵי
הַשְּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת
יַד־פְרַעָה אֹכְלֵי בְעֵרִים וְשִׁמְרוּ: וַיִּכְבְּשׁוּן יְת כָּל
עֵיבוֹר שְׁנִיא טַבְּן דְּאִתְּנִן הָאֵלִין וַיִּצְרוּן עֵיבוֹר
תַּחוֹת יְדָא דְּפְרַעָה עֵיבוֹרָא בְּקִירוֹנָא וַיִּשְׁרוּן:
אִי וְהוּהִי הָאֹכְלֵי לְפִקְדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי הַרְעָב
אֲשֶׁר תַּהֲיִין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִכְרַת הָאֶרֶץ
בְּרַעֲב: וְהוּהִי הָאֹכְלֵי לְפִקְדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי
הַרְעָב אֲשֶׁר תַּהֲיִין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִכְרַת
הָאֶרֶץ בְּרַעֲב: וַיְהִי עֲבוֹרָא גְּנִיז (לְעֲמָא דְ) לְאֶרְעָא
לְשִׁבְעַת שָׁנֵי כִפְנָא דִי תַהוֹן בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם וְלֹא
תִשְׁמִיִצִי עֲמָא דְּאֶרְעָא בְּכִפְנָא: אִי וַיִּיטֵב הַדְּבָר
בְּעֵינֵי פְרַעָה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדָּיו: וַיִּיטֵב הַדְּבָר
בְּעֵינֵי פְרַעָה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדָּיו: וּשְׁפַר פִּתְגָמָא

ובלעדיך לא־ירים איש את־ידו ואת־רגלו
בכל־ארץ מצרים: ויאמר פרעה אל־יוסף אני
פרעה ובלעדיך לא־ירים איש את־ידו ואת־רגלו
בכל־ארץ מצרים: ואמר פרעה ליוסף אנא פרעה
וכר מימך לא ירים גבר ית ידה למיחד זין וית
רגלה למרפב על סוסיא בכל ארעא דמצרים:
מה ויקרא פרעה שם־יוסף צפנת פענח ויתן־לו
את־אסנת בת־פוטי פרע פהן אן לאשה ויצא
יוסף על־ארץ מצרים: ויקרא פרעה שם־יוסף
צפנת פענח ויתן־לו את־אסנת בת־פוטי פרע פהן
אן לאשה ויצא יוסף על־ארץ מצרים: וקרא
פרעה שום יוסף גברא דמשמרן גלן לה ויהב
לה ית אסנת בת פוטי פרע רבא דאון לאתתא
ונפק יוסף (שליט) על ארעא דמצרים: מה ויוסף
בן־שלושים שנה בעמדו לפני פרעה מלך־
מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל־
ארץ מצרים: ויוסף בן־שלושים שנה בעמדו לפני
פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר
בכל־ארץ מצרים: ויוסף בר תלתין שנין כד קם
קדם פרעה מלכא דמצרים ונפק יוסף מן קדם
פרעה ועבר (שליט) בכל ארעא דמצרים:
מה ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים:
ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים: וכנשו
דירי ארעא בשבע שני שובעא (נ״י שבעא)
עיבורא לאוצרין: מה ויקבץ את־כל־אכל א שבע
שנים אשר היו בארץ מצרים ויתן־אכל בערים
אכל שדה־העיר אשר סביבותיה נתן בתוכה:
ויקבץ את־כל־אכל א שבע שנים אשר היו בארץ
מצרים ויתן־אכל בערים אכל שדה־העיר אשר
סביבותיה נתן בתוכה: וכנש ית כל עיבור שבע
שנין די הוו בארעא דמצרים ויהב עיבור בקרוא
עבור חקל קרפא די בסחרנהא יהב בגוה:
מש ויצבר יוסף בר פחול הים הרבה מאד עד
כי־חדל לספר כִּי־אין מספר: ויצבר יוסף בר

בעיני פרעה ובעיני כל עבדוהי: מה ויאמר פרעה
אל־עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים
בו: ויאמר פרעה אל־עבדיו הנמצא כזה איש
אשר רוח אלהים בו: ואמר פרעה לעבדוהי
הישתכח פדין גבר די רוח נבואה מן קדם יי בה:
שליש לט ויאמר פרעה אל־יוסף אחרי הודיע
אלהים אותך את־כל־זאת אין־נבון וחכם
כמוך: ויאמר פרעה אל־יוסף אחרי הודיע
אלהים אותך את־כל־זאת אין־נבון וחכם כמוך:
ואמר פרעה ליוסף בטר דאודע יי יתך ית כל דא
לית סקלתן וחפים כותף: מה אתה תהיה על־
ביתי ועל־פיך ישק כל־עמי רק הכפא אנגל
ממך: אתה תהיה על־ביתי ועל־פיך ישק כל־עמי
רק הכפא אנגל ממך: את תהי ממנא על ביתי
ועל מימך יתן כל עמי לחוד פְרָסִי מלכותא
הדין איחי יקיר מנך: מה ויאמר פרעה אל־יוסף
ראה נתתי אתך על כל־ארץ מצרים: ויאמר
פרעה אל־יוסף ראה נתתי אתך על כל־ארץ
מצרים: ואמר פרעה ליוסף חזי מניתי יתך על
כל ארעא דמצרים: מה ויסר פרעה את־טבעתו
מעל ידו ויתן אתה על־יד יוסף וילבש אתו
בגדי־שש וישם רבד הזהב על־צוארו: ויסר
פרעה את־טבעתו מעל ידו ויתן אתה על־יד
יוסף וילבש אתו בגדי־שש וישם רבד הזהב
על־צוארו: ואעדי פרעה ית עזקתה מעל ידה
ויהב יתה על ידא דיוסף ואלכיש יתה לבושין
דבוין ושוי מניכא דדקבא על צוארה: מה וירפב
אתו במרפבת המשנה אשר־לו ויקראו לפניו
אברך ונתן אתו על כל־ארץ מצרים: וירפב
אתו במרפבת המשנה אשר־לו ויקראו לפניו
אברך ונתן אתו על כל־ארץ מצרים: וארפיב
יתה ברפא תניתא (נ״י תנינא) די לה ואכריוו
קדמוהי דין אבא למלכא ומני יתה על כל ארעא
דמצרים: מה ויאמר פרעה אל־יוסף אני פרעה

פָּרַעַה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ: וּכְפָנַת כָּל אֲרָעָא דְמִצְרַיִם וַיְצוּחַ עִמָּא (קָדָם) לְפָרַעַה (עַל) לְלַחֲמָא וְאָמַר פָּרַעַה לְכָל מִצְרַיִם אִיזִילוּ לְוַת יוֹסֵף דִּי יִימַר לְכוּן תַּעֲבָדוּן: **ו** וְהִרְעֵב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֶּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הִרְעֵב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהִרְעֵב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֶּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הִרְעֵב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וּכְפָנָא הָיָה עַל כָּל אִפִּי אֲרָעָא וַיִּפְתַּח יוֹסֵף יַת כָּל (אוֹצְרֵיָא) דִּי בְהוֹן עֵיבוֹרָא וַיְבִין לְמִצְרַיִם וַיִּמְקִיף כְּפָנָא בְּאֲרָעָא דְמִצְרַיִם: **ו** וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִמָּה לְשֹׁבֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חֲזַק הִרְעֵב בְּכָל־הָאָרֶץ: וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִמָּה לְשֹׁבֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חֲזַק הִרְעֵב בְּכָל־הָאָרֶץ: וְכָל דִּירֵי אֲרָעָא עֵלוּ לְמִצְרַיִם לְמִזְבֵּן עֵבוֹרָא מִן יוֹסֵף אֲרִי תְקִיף כְּפָנָא בְּכָל אֲרָעָא: **א** וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יִשְׁשֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ: וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יִשְׁשֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ: וַחֲזָא יַעֲקֹב אֲרִי אֵית עֵיבוֹרָא מִזְבֵּן בְּמִצְרַיִם וְאָמַר יַעֲקֹב לְבָנָהּי לְמָא תִּתְחַזְוּן: **ב** וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יִשְׁשֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשֶּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת: וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יִשְׁשֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשֶּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת: וְאָמַר הָא שָׁמַעִית אֲמַרִין אֲרִי אֵית עֵיבוֹרָא מִזְבֵּן בְּמִצְרַיִם חוֹתוּ לְתַמָּן וַיְבַוְנוּ לָנָא מִתַּמָּן וְנַחֲי וְלֹא נָמוּת: **ג** וַיִּרְדּוּ אַחֲוֵי־יוֹסֵף עֹשְׂרָה לְשֹׁבֵר בְּר מִמִּצְרַיִם: וַיִּרְדּוּ אַחֲוֵי־יוֹסֵף עֹשְׂרָה לְשֹׁבֵר בְּר מִמִּצְרַיִם: וַיַּחֲתוּ אַחֵי יוֹסֵף עֶסְרָא לְמִזְבֵּן עֵיבוֹרָא מִמִּצְרַיִם: **ד** וְאֶת־בְּנֵימִין אַחֵי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֲחָיו כִּי אָמַר פְּוִי־קִרְאָנוּ אֶסּוּן: וְאֶת־בְּנֵימִין אַחֵי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֲחָיו כִּי אָמַר פְּוִי־קִרְאָנוּ אֶסּוּן: וַיַּת בְּנֵימִין אַחֲוֵי

כַּחֲלוּ הֵימָּן הִרְפָּה מְאֹד עַד כִּי־חֲדַל לְסַפֵּר כִּי־אִין מִסְפֵּר: וּכְנִשׁ יוֹסֵף עֵבוֹרָא כַּחֲלָא דְיִמָּא סְגִי לְחֲדָא עַד דִּי פִּסַּק לְמַמְנֵי אֲרִי לֵית מַמְנָן: **ו** וְלִיוֹסֵף יֵלֵד שְׁנֵי בָנִים בְּמָרָם תְּבוּא שְׁנַת הִרְעֵב אֲשֶׁר יִלְדֶה־לוֹ אֶסְנַת בַּת־פּוּטִי פֶרַע כֶּתָן אוֹן: וְלִיוֹסֵף יֵלֵד שְׁנֵי בָנִים בְּמָרָם תְּבוּא שְׁנַת הִרְעֵב אֲשֶׁר יִלְדֶה־לוֹ אֶסְנַת בַּת־פּוּטִי פֶרַע כֶּתָן אוֹן: וְלִיוֹסֵף אֲתִילִיד תְּרַמִּין בְּנִין עַד לֹא עֵלַת שְׁמָא דְכְּפָנָא דִּילִידַת לֶה אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פֶרַע רַבָּא דְאוֹן: **ז** וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנֵי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עַמְלֵי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו: וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנֵי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עַמְלֵי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו: וַיִּקְרָא יוֹסֵף יַת שׁוּם בּוֹכְרָא מְנַשֶּׁה אֲרִי אֲנִשְׁנֵי יַי יַת כָּל עַמְלֵי וַיַּת כָּל בֵּית אָבִיא: **ח** וְאֵת שֵׁם הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי: וְאֵת שֵׁם הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי: וַיַּת שׁוּם תְּנַנְנָא קָרָא אֶפְרַיִם אֲרִי אֲפִשְׁנֵי יַי בְּאֲרַע שְׁעָבוּדֵי:

ט וַתְּכַלֶּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַתְּכַלֶּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַשְּׁלִימַת שְׁבַע שְׁנֵי שׁוֹכְעָא (נִי שְׁבַעָא) דִּי הָיָה בְּאֲרָעָא דְמִצְרַיִם: **י** וַתְּחַלֶּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הִרְעֵב לְבוֹא כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רַעֲב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־הָאֲרָצוֹת מִצְרַיִם הָיָה לַחֵם: וַתְּחַלֶּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הִרְעֵב לְבוֹא כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רַעֲב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־הָאֲרָצוֹת מִצְרַיִם הָיָה לַחֵם: וַשְּׁרִיאַת שְׁבַע שְׁנֵי כְּפָנָא לְמִיעַל כְּמָא דִּי אָמַר יוֹסֵף וַהֲוֵה כְּפָנָא בְּכָל אֲרָעָתָא וּבְכָל אֲרָעָא דְמִצְרַיִם הָיָה לַחֲמָא: **יא** וַתִּרְעֵב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פָּרַעַה לְלַחֵם וַיֹּאמֶר פָּרַעַה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ: וַתִּרְעֵב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פָּרַעַה לְלַחֵם וַיֹּאמֶר

עִיבֹרָא: יא פִּלְגְנוּ בְנֵי אִישׁ־אֶחָד נַחְנוּ בְּנִים
אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים: פִּלְגְנוּ בְנֵי אִישׁ־
אֶחָד נַחְנוּ בְּנִים אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים:
פִּלְגָא בְנֵי גִבְרָא חַד נַחְנָא פִּינְיָי אֲנַחְנָא לֹא הָיוּ
עֲבָדֶיךָ אֵלִילִי: יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לֹא פִּי־עֲרוֹת
הָאָרֶץ בְּאַתֶּם לְרֹאוֹת: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לֹא פִּי־עֲרוֹת
הָאָרֶץ בְּאַתֶּם לְרֹאוֹת: וְאָמַר לְהוֹן לֹא אָרִי בְדָקָא
דְּאַרְעָא אֲתִיתוֹן לְמַחְזֵי: יג וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרֹן
עֲבָדֶיךָ אַחִים | אֲנַחְנוּ בְנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאַרְצָא
כְּנַעַן וְהִנֵּה הִקְטַנְנוּ אֶת־אֲבִינֵינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד
אֵינְנוּ: וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרֹן עֲבָדֶיךָ אַחִים | אֲנַחְנוּ
בְנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאַרְצָא כְּנַעַן וְהִנֵּה הִקְטַנְנוּ אֶת־אֲבִינֵינוּ
הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינְנוּ: וְאָמְרוּ תְרִין עֶסְרִי עֲבָדֶיךָ אַחִין
אֲנַחְנָא בְנֵי גִבְרָא חַד בְּאַרְעָא דְכְנַעַן וְהָא זְעִירָא
עִם אֲבוּנָא יוֹמָא דִּין וְחַד לִיתוּהִי: יד וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבְרַתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר
מְרַגְלִים אַתֶּם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר
דִּבְרַתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְלִים אַתֶּם: וְאָמַר לְהוֹן
יוֹסֵף הוּא דִּי מְלִילִית עִמְכוֹן לְמִימַר מְאִלִּילִי
אַתּוֹן: טו בְּזֹאת תִּבְחַנְנוּ חֵי פְרַעְה אִם־תִּצְאוּ מִזֶּה
כִּי אִם־בָּבוּא אַחִיכֶם הִקְטַנְנוּ הִנֵּה: בְּזֹאת תִּבְחַנְנוּ
חֵי פְרַעְה אִם־תִּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בָּבוּא אַחִיכֶם
הִקְטַנְנוּ הִנֵּה: כַּד תִּבְחַנְנוּ חֵי פְרַעְה אִם תִּפְקוּן
מִכָּא אֱלֹהִין בְּמַתִּי אַחוּכוֹן זְעִירָא הִכָּא: טז שְׁלַחוּ
מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֹאֲסְרוּ
וַיִּבְחַנְנוּ דְבַרְיֶכֶם הֹאֲמַת אַתְכֶם וְאִם־לֹא חֵי
פְרַעְה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם: שְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח
אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֹאֲסְרוּ וַיִּבְחַנְנוּ דְבַרְיֶכֶם הֹאֲמַת
אַתְכֶם וְאִם־לֹא חֵי פְרַעְה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם: שְׁלַחוּ
מִכֶּם חַד וַיִּדְבַר יְת אַחוּכוֹן וְאַתּוֹן הִתְאַסְרוּן
וַיִּבְחַנְנוּ פִתְגָמִיכוֹן הִקְשׁוּט אַתּוֹן אֲמַרִין וְאִם לֹא
חֵי פְרַעְה אָרִי מְאִלִּילִי אַתּוֹן: יז וַיֹּאסֶף אַתְּכֶם
אֶל־מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֹּאסֶף אַתְּכֶם אֶל־מִשְׁמַר
שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיִּכְנַשׁ יְתָהוֹן (לְבַיִת) לְמִטְרָא תְלַתָּא

דְּיוֹסֵף לֹא שְׁלַח יַעֲקֹב עִם אַחוּהִי אָרִי אֲמַר דְּלִמָּא
זְעִרְעֵנָה מִזְחָא: ה וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֹׁבֵר
בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרַעַב בְּאַרְצָא כְּנַעַן: וַיִּבְאוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֹׁבֵר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרַעַב
בְּאַרְצָא כְּנַעַן: וְאַתּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִזְבֵּן עִיבֹרָא כְּגוּ
עֲלִיָּא אָרִי הִנֵּה כְּפָנָא בְּאַרְעָא דְכְנַעַן: ו וַיֹּסֶף הוּא
הַשְּׁלִיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל־עַם
הָאָרֶץ וַיִּבְאוּ אַחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּוּלוּ אִפְסִים
אַרְצָה: וַיֹּסֶף הוּא הַשְּׁלִיט עַל־הָאָרֶץ הוּא
הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיִּבְאוּ אַחֵי יוֹסֵף
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּלוּ אִפְסִים אַרְצָה: וַיֹּסֶף הוּא דְשִׁלִּיט עַל
אַרְעָא הוּא דְזַבִּין עִיבֹרָא לְכָל עַמָּא דְאַרְעָא וְאַתּוּ
אַחֵי יוֹסֵף וְסִגִּידוּ לָהּ עַל אִפְסֵי עַל אַרְעָא: ז וַיִּרְא
יוֹסֵף אֶת־אָחִיו וַיִּכְרַם וַיִּתְנַבֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר
אַתְּכֶם קִשׁוּת וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֵאַיִן בְּאַתֶּם וַיֹּאמְרוּ
מֵאַרְצָא כְּנַעַן לְשֹׁבֵר־אֶבֶל: וַיִּרְא יוֹסֵף אֶת־אָחִיו
וַיִּכְרַם וַיִּתְנַבֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אַתְּכֶם קִשׁוּת וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים מֵאַיִן בְּאַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵאַרְצָא כְּנַעַן לְשֹׁבֵר־
אֶבֶל: וְחַזָּא יוֹסֵף יְת אַחוּהִי וְאַשְׁתְּמוּדְעֵנּוֹן וְחַשִּׁיב
מָה דְמְלִיל לְהוֹן וּמְלִיל עִמְהוֹן קִשְׁיָא וְאָמַר לְהוֹן
מִנְּן אֲתִיתוֹן וְאָמְרוּ מֵאַרְעָא דְכְנַעַן לְמִזְבֵּן
עִיבֹרָא: ח וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת־אָחִיו וְהֵם לֹא
הִפְרָהוּ: וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת־אָחִיו וְהֵם לֹא
הִפְרָהוּ: וְאַשְׁתְּמוּדַע יוֹסֵף יְת אַחוּהִי וְאַנּוֹן לֹא
אַשְׁתְּמוּדַעָה: ט וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלָמוֹת אֲשֶׁר
חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מְרַגְלִים אַתֶּם לְרֹאוֹת
אֶת־עֲרוֹת הָאָרֶץ בְּאַתֶּם: וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת
הַחֲלָמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מְרַגְלִים
אַתֶּם לְרֹאוֹת אֶת־עֲרוֹת הָאָרֶץ בְּאַתֶּם: וַדְּכִיר
יוֹסֵף יְת חֲלָמָא דִּי חָלַם לְהוֹן וְאָמַר לְהוֹן
מְאִלִּין אַתּוֹן לְמַחְזֵי יְת בְּדָקָא דְאַרְעָא אֲתִיתוֹן:
י וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אָדְנָי וְעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לְשֹׁבֵר־
אֶבֶל: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אָדְנָי וְעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לְשֹׁבֵר־
אֶבֶל: וְאָמְרוּ לָהּ לֹא רַבּוּנֵי וְעֲבָדֶיךָ עִלּוּ לְמִזְבֵּן

יזמין: ה' ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו אתי האלהים אני ירא: ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו אתי האלהים אני ירא: ואמר להון יוסף ביומא תליתאה דא עבידו וקיימו מן קדם ?? אנה דחל:

חמישי יט אם פנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם: אם פנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם: אם פנינו אתון אחיכון חד יתאסר בבית משרפתכון ואתון איזילו אוכלו עיבורא דחסיר בבתיכון: ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן: ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן: ונת אחיכון ועירא פיתון לותי ויהימנו פתגמיכון ולא תמותון ועבדו כן: כה ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו עליה בנה אלינו הצרה הזאת: ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו עליה בנה אלינו הצרה הזאת: ואמרו גבר לאחיהי בקושטא חזבין אנחנא על אחונא די חזינא עקת נפשה פד הנה מתחנן לנא ולא קבלנא מנה על פן אתא לותנא עקתא דא: כה ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם ו לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם ו לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: ואתיב ראובן ויהון למימר הלא אמרית לותכון למימר לא תחובון (נ"י תחטאון) בעולימא ולא קבלתון ואף דמה הא מתבעי: כה והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: והם לא ידעו

כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: ואנון לא ידעון ארי שמיע יוסף ארי מתרגמן הנה ביניהון: כה ויפכ מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את שמעון ויאסר אתו לעיניהם: ויפכ מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את שמעון ויאסר אתו לעיניהם: ואסתחר מעלוייהון ויבכא ותב לותהון ומליל עמהון ודבר מלותהון ית שמעון ואסר תה לעיניהון: כה ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך ועש להם כן: ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך ועש להם כן: ופקיד יוסף ומלו ית מניהון עיבורא ולאתבא כספיהון גבר לסקה ולמתן להון וודין לארחא ועבד להון כן: כה וישאו את שברם על חמריהם וילכו משם: וישאו את שברם על חמריהם וילכו משם: ונטלו ית עיבורהון על חמריהון ואזלו מתמן: כה ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו: ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו: ופתח חד ית סקה למתן פסתא לחמרה בבית מבתא וחזא ית כספה וקא הוא בפום טוענה: כה ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לפם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו: ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לפם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו: ואמר לאחיהי אתותב כספי ואף הא בטועני ונפק מדע לבהון ותהוה גבר לאחיהי למימר מה דא עבד ?? לנא: כה ויבאו אליעקב אביהם ארצה פנעון ויגידו לו את כל הקרת אתם לאמרו: ויבאו אליעקב אביהם

אֶרְצָה כַּנְעַן וַיְגִידוּ לוֹ אֵת פְּלִתְהֶקֶרֶת אֲתֶם לֵאמֹר:
וְאֵתוּ לֹת יַעֲקֹב אֲבוֹהוּן אֶרְעָא דְכַנְעַן וַחַיִּי (נִיִּי
וַחַיִּיאוּ) לֵה יֵת כַּל דְּאַרְעֵן יִתְהוֹן לְמִימְרָ: ❶ דְּבָר
הָאִישׁ אֲדַנְי הָאָרְצַן אֲתַנּוּ קִשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתַנּוּ
כַּמְרַגְלִים אֶתְהָאָרְצַן: דְּבָר הָאִישׁ אֲדַנְי הָאָרְצַן
אֲתַנּוּ קִשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתַנּוּ כַּמְרַגְלִים אֶתְהָאָרְצַן:
מְלִיל גְּבָרָא רְבוּנָא דְאַרְעָא עֲמָנָא קִשְׁנָ (נִיִּי
קִשְׁיָן) וַיֵּהב יִתְנָא כַּמְאֲלִילִי יֵת אֶרְעָא: ❷ וַנְּאֹמֵר
אֲלוֹ פְּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הֵינּוּ מְרַגְלִים: וַנְּאֹמֵר
אֲלוֹ פְּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הֵינּוּ מְרַגְלִים: וַאֲמַרְנָא לֵה
כִּינּוּי אֲנַחְנָא לֹא הוּינָא מְאֲלִילִי: ❸ שְׁנַיִם־עֶשְׂרִי
אֲנַחְנוּ אַחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֲחֵד אֵינְנוּ וְהַקְטָן
הַיּוֹם אֶתְ־אֲבִינוּ בְּאַרְצָן כַּנְעַן: שְׁנַיִם־עֶשְׂרִי אֲנַחְנוּ
אַחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֲחֵד אֵינְנוּ וְהַקְטָן הַיּוֹם
אֶתְ־אֲבִינוּ בְּאַרְצָן כַּנְעַן: תְּרִין עֶסֶר אֲנַחְנָא אַחִין
בְּנֵי אֲבוּנָא חַד לִיתְהוּי וְזַעֲרִיא יוֹמָא דִּין עִם
אֲבוּנָא בְּאַרְעָא דְכַנְעַן: ❹ וַיֹּאמֶר אֲלֵינוּ הָאִישׁ
אֲדַנְי הָאָרְצַן בְּזֹאת אֲדַע כִּי כְנִים אַתֶּם אַחִיכֶם
הָאֲחֵד הִנִּיחוּ אֲתוּי וְאֶתְ־רַעְכוֹן כְּתִיבְכֶם קָחוּ
וְלָכוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵינוּ הָאִישׁ אֲדַנְי הָאָרְצַן בְּזֹאת אֲדַע
כִּי כְנִים אַתֶּם אַחִיכֶם הָאֲחֵד הִנִּיחוּ אֲתוּי וְאֶתְ־
רַעְכוֹן כְּתִיבְכֶם קָחוּ וְלָכוּ: וַאֲמַר לְנָא גְּבָרָא רְבוּנָא
דְאַרְעָא בְּדָא אֲדַע אַרְי כִּינּוּי אַתּוּן אַחוּכוֹן חַד
שְׂבוּקוּ לְוַתִּי וַיֵּת עֵיבוּרָא דַחֲסִיר בְּכַתִּיכוֹן סִיבו
וְאֲזִילוּ: ❺ וְהִבִּיאוּ אֶתְ־אֲחִיכֶם תְּקַטְוֹן אֲלֵי
וְאֲדַעָה כִּי לֹא מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי כְנִים אַתֶּם
אֶתְ־אֲחִיכֶם אַתּוּן לְכֶם וְאֶתְ־הָאָרְצַן תְּסַחְרוּ:
וְהִבִּיאוּ אֶתְ־אֲחִיכֶם תְּקַטְוֹן אֲלֵי וְאֲדַעָה כִּי לֹא
מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי כְנִים אַתֶּם אֶתְ־אֲחִיכֶם אַתּוּן
לְכֶם וְאֶתְ־הָאָרְצַן תְּסַחְרוּ: וְאִיתִיאוּ יֵת אַחוּכוֹן
זַעֲרִיא לְוַתִּי וְאֲדַע אַרְי לֹא מְאֲלִילִי אַתּוּן אַרְי
כִּינּוּי אַתּוּן יֵת אַחוּכוֹן אַתּוּן לְכוּן וַיֵּת אֶרְעָא
תַּעֲבֹדוּן בַּה סְחוּרְתָא: ❻ וַיְהִי הֵם מְרִיקִים
שְׂקִיָּהֶם וְהִנְהִי־אִישׁ צְרוּר־כֶּסֶף בִּשְׂקוֹ וַיִּרְאוּ

אֶתְ־צִרְרוֹת כֶּסְפֵיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ: וַיְהִי
הֵם מְרִיקִים שְׂקִיָּהֶם וְהִנְהִי־אִישׁ צְרוּר־כֶּסֶף בִּשְׂקוֹ
וַיִּירָאוּ אֶתְ־צִרְרוֹת כֶּסְפֵיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ:
וַיְהִי אַנּוּן מְרִיקִין סְקִיָּהוֹן וְהָא גְבַר צְרִיר כֶּסְפָּה
בִּסְקָה וַחַזוּ יֵת צְרִירִי כֶּסְפִּיָּהוֹן אַנּוּן וְאֲבוּהוּן
וַדְחִילוּ: ❷ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי
שְׂפַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ וְאֶתְ־בְנֵימֶן
תִּקְחוּ עָלֵי הָיו כְּלָנָה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב
אֲבִיהֶם אֲתִי שְׂפַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ
וְאֶתְ־בְנֵימֶן תִּקְחוּ עָלֵי הָיו כְּלָנָה: וַאֲמַר לְהוּן
יַעֲקֹב אֲבוּהוּן יֵתִי אֶתְּפַלְתוּן יוֹסֵף לִיתְהוּי
וְשִׁמְעוֹן לֹא הוּהָ הֵכָא (לִיתְהוּי) וַיֵּת בְּנֵימֶן
תַּדְבְּרוּן עֲלֵי הָיו כְּלָהוּן: ❸ וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־
אֲבִיו לֵאמֹר אֶתְ־שְׁנֵי בְנֵי תָמִית אִם־לֹא אֲבִיָּאנוּ
אֲלֵיךְ תִּנְהָ אַתּוּ עַל־יְדֵי וְאֵנִי אֲשִׁיבְנוּ אֲלֵיךְ:
וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אֲבִיו לֵאמֹר אֶתְ־שְׁנֵי בְנֵי תָמִית
אִם־לֹא אֲבִיָּאנוּ אֲלֵיךְ תִּנְהָ אַתּוּ עַל־יְדֵי וְאֵנִי
אֲשִׁיבְנוּ אֲלֵיךְ: וַאֲמַר רְאוּבֵן לֹת אֲבוּהִי לְמִימְרָ
יֵת תְּרִין בְּנֵי תָמִית אִם לֹא אִיתְנָה לְוַתְּךָ חַד יֵתָה
עַל יְדֵי וְאֲנָא אֲתַכְנֶה לָךְ: ❹ וַיֹּאמֶר לֹא־יִירַד בְּנֵי
עֲמֶכֶם כִּי־אֲחִיו מָת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׂאָר וְקִרְאָהוּ
אִסּוֹן בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכּוּבָהּ וְהוֹרְדְתֶם אֶתְ־
שִׁיבְתִי בִּיגּוֹן שְׂאוּלָה: וַיֹּאמֶר לֹא־יִירַד בְּנֵי עֲמֶכֶם
כִּי־אֲחִיו מָת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׂאָר וְקִרְאָהוּ אִסּוֹן
בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכּוּבָהּ וְהוֹרְדְתֶם אֶתְ־שִׁיבְתִי בִּיגּוֹן
שְׂאוּלָה: וַאֲמַר לֹא יִחַת בְּרִי עֲמֶכֶן אַרְי אַחוּהִי
מִית וְהוּא כְּלַחוּדוּהִי אֲשַׁתָּאָר וַיַּעֲרַעְנָה מוֹתָא
בְּאַרְתָּא דִּי תַּהְכוּן בַּה וַתַּחַתּוּן יֵת שִׁיבְתִי בְּדוּנָא
לְשִׂאוּל: ❺ וְהִרְעַב כָּבֵד בְּאַרְצָן: וְהִרְעַב כָּבֵד
בְּאַרְצָן: וְכַפְנָא תְּקִיף בְּאַרְעָא: ❻ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ
לֵאכַל אֶתְ־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שְׂבו שְׂבוּ־לָנוּ מִעַמְט־אֲכַל: וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר כָּלוּ לֵאכַל אֶתְ־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ
מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שְׂבו שְׂבוּ־לָנוּ

אָבוֹ שְׁלַחַּה הַנֶּעַר אֶתִּי וְנִקְוָמָה וְנִלְכָּה וְנַחֲמֶיהָ
 וְלֹא נִמּוֹת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אֶתָּה גַם־טַפְּנוּ: וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבוֹ שְׁלַחַּה הַנֶּעַר אֶתִּי וְנִקְוָמָה
 וְנִלְכָּה וְנַחֲמֶיהָ וְלֹא נִמּוֹת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אֶתָּה
 גַם־טַפְּנוּ: וַאֲמַר יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אָבוֹהִי שְׁלַח
 עוֹלָמָא עַמִּי וְנָקוּם וְנִזְוִיל וְנִיחִי וְלֹא נִמּוֹת אֶף
 אֲנַחְנָא אֶף אֶת אֶף טַפְּלָנָא: ט אָנֹכִי אֶעְרַכְנוּ מִיַּדִּי
 תִּבְקַשְׁנוּ אִם־לֹא הִבִּיאֲתוּ אֵלַיךְ וְהַצַּנְתוּ
 לְפָנַיךְ וְחֲטָאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים: אָנֹכִי אֶעְרַכְנוּ
 מִיַּדִּי תִּבְקַשְׁנוּ אִם־לֹא הִבִּיאֲתוּ אֵלַיךְ וְהַצַּנְתוּ
 לְפָנַיךְ וְחֲטָאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים: אָנָּא מַעְרַבְנָא בַּה
 מִן יְדֵי תִּבְעַנְהָ אִם לֹא אִיתְנַה לָךְ וְאֶקְיַמְנָה קְדָמָךְ
 וְאֵחִי חֲטִי לָךְ כָּל יוֹמָא: כ כִּי לֹלֵא הִתְמַהֲמַהֲנוּ
 כִּי־עַתָּה שָׁבְנוּ זֶה פַעַמַּיִם: כִּי לֹלֵא הִתְמַהֲמַהֲנוּ
 כִּי־עַתָּה שָׁבְנוּ זֶה פַעַמַּיִם: אָרִי אֵלּוּלְפוֹן בְּדָא
 אֶתְעַפְּבָנָא אָרִי כַעַן תִּבְנָא דְנָן תִּרְתִּין זְמַנִּין:
 יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אָבוֹהִים אִם־כֵּן אִפּוּא
 זֹאת עֲשׂוּ קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ כְּכֹלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ
 לְאִישׁ מִנְּחָה מַעֲט צְרִי וּמַעֲט דְּבִשׁ נִכְאֵת וְלֹט
 בְּטָנִים וּשְׂקָדִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אָבוֹהִים
 אִם־כֵּן אִפּוּא זֹאת עֲשׂוּ קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ
 כְּכֹלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְּחָה מַעֲט צְרִי וּמַעֲט
 דְּבִשׁ נִכְאֵת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים: וַאֲמַר לְהוֹן
 יִשְׂרָאֵל אָבוֹהוֹן אִם כֵּן הִכָּא דָּא עֵיבִידוּ סִיבוּ
 מִדְּמִשְׁבַּח בְּאַרְעָא בְּמַנִּיכּוֹן וְאוֹחִיתוּ לְגַבְרָא
 תִּקְרַבְתָּא זַעִיר קֶטֶף וְזַעִיר דְּבִשׁ שְׁעַף וְלִטּוּם
 בְּטָנִין וּשְׂגָדִין: יב וְכִסְפָּה מִשְׁנֶה קַחוּ בְיַדְכֶם
 וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמוֹשֵׁב בְּפִי אִמְתַּחֲתִיכֶם תִּשְׂיִבוּ
 בְיַדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁנֶה הוּא: וְכִסְפָּה מִשְׁנֶה קַחוּ
 בְיַדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמוֹשֵׁב בְּפִי אִמְתַּחֲתִיכֶם
 תִּשְׂיִבוּ בְיַדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁנֶה הוּא: וְכִסְפָּא עַל חַד
 תְּרִין סִיבוּ בְיַדְכּוֹן וְיֵת פִּסְפָּא דְּאִתּוֹתֵב בְּפוּם
 טוֹעִנִיכּוֹן תְּחִיבוֹן בְּיַדְכּוֹן מָאִים שְׁלוּ הוּא:
 יג וְאֶת־אֲחִיכֶם קַחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ:

מַעֲט־אֶכֶּל: וְהוּהוּ כַּד סַפִּיקוּ (עֵינִין רַשׁ״י) לְמִיכַל
 ית עֵיבוֹרָא דְּאִיתִיאוּ מִמְּצָרִים וְאָמַר לְהוֹן אָבוֹהוֹן
 תּוֹבוּ וְזוּבוּ לָנָא זַעִיר עֵיבוֹרָא: ג וַיֹּאמֶר אֵלּוּ
 יְהוָה לְאֹמֶר הַעַד הַעַד בְּנֵי הָאִישׁ לְאֹמֶר
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתֵּי אֲחִיכֶם אֶתְכֶם: וַיֹּאמֶר
 אֵלּוּ יְהוָה לְאֹמֶר הַעַד הַעַד בְּנֵי הָאִישׁ לְאֹמֶר
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתֵּי אֲחִיכֶם אֶתְכֶם: וַאֲמַר לֵה
 יְהוָה לְמִימַר אֶסְהֵדָא אֶסְהֵד בְּנָא גַבְרָא לְמִימַר
 לֹא תַחֲזוּן אֶפִּי אֶלְהִין כַּד אַחֻוכּוֹן עַמְכוֹן:
 ד אִם־יִשְׁעֵךְ מִשְׁלַח אֶת־אֲחִינוּ אֶתְנוּ נִרְדֵּה
 וְנִשְׁבַּרְהָ לָךְ אֶכֶּל: אִם־יִשְׁעֵךְ מִשְׁלַח אֶת־אֲחִינוּ
 אֶתְנוּ נִרְדֵּה וְנִשְׁבַּרְהָ לָךְ אֶכֶּל: אִם אִיתְךָ מִשְׁלַח
 ית אַחוּנָא עַמְנָא נִיחֹת וְנִזְבֵּן לָךְ עֵיבוֹרָא:
 ה וְאִם־אֵינְךָ מִשְׁלַח לֹא נִרְדֵּה כִּי־הָאִישׁ אָמַר
 אֵלֵינוּ לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתֵּי אֲחִיכֶם אֶתְכֶם:
 וְאִם־אֵינְךָ מִשְׁלַח לֹא נִרְדֵּה כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתֵּי אֲחִיכֶם אֶתְכֶם: וְאִם לִיתְךָ
 מִשְׁלַח לֹא נִיחֹת אָרִי גַבְרָא אָמַר לָנָא לֹא תַחֲזוּן
 אֶפִּי אֶלְהִין כַּד אַחֻוכּוֹן עַמְכוֹן: ו וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל
 לְמָה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ הַעוֹד לְכֶם אַח:
 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לְמָה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ
 הַעוֹד לְכֶם אַח: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְמָה אֲבֹאֲשֶׁתוֹן לִי
 לְחַוָּאָה לְגַבְרָא הַעַד פְּעַן לְכוֹן אַחָא: ז וַיֹּאמְרוּ
 שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וְלִמְוֹלְדֵתָנוּ לְאֹמֶר הַעוֹד
 אָבִיכֶם חֵי הַיּוֹשׁ לְכֶם אַח וְנִגְד־לוֹ עַל־פִּי
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיְדוּעַ גִּדַּע כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ
 אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ
 וְלִמְוֹלְדֵתָנוּ לְאֹמֶר הַעוֹד אָבִיכֶם חֵי הַיּוֹשׁ לְכֶם אַח
 וְנִגְד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיְדוּעַ גִּדַּע כִּי
 יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַאֲמָרוּ מִשְׁאֵל שְׂאֵל
 גַבְרָא לָנָא וְלִילְדוּתְנָא לְמִימַר הַעַד פְּעַן אָבוֹכּוֹן
 קִים הָאִית לְכוֹן אַחָא וְחַוָּינָא לֵה עַל מִימַר
 פִּתְגָמָא הָאֵלִין הַמְדַע תּוּנָא יְדַעִין אָרִי יִימַר
 אוֹחִיתוּ ית אַחֻוכּוֹן: ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל

הדין אחוכון ועירא די אמרתון לי ואמר מן קדם
יי יתרחם עלך ברי:

שבעי ל וימחר יוסף פרינכמרו רחמיו אלי אחיו
ויבקש לבבות ויבא החדרה ויבך שמה: וימחר
יוסף פרינכמרו רחמיו אלי אחיו ויבקש לבבות
ויבא החדרה ויבך שמה: ואחי יוסף ארי
אתגוללו רחמיהי על אחיהי ובקע למכבי ועל
לאדרון בית משפכא ובכא תמן: לא וירחץ פניו
ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם: וירחץ פניו
ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם: ואסחי אפיהי
ונפק ואתחסין ואמר שויאו לחמא: לא וישמו
לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו
לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את
העברים לחם פיתועבה הוא למצרים: וישמו
לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו
לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים
לחם פיתועבה הוא למצרים: ושויואו לה
בלחודיהי ולהון בלחודיהון ולמצראי דאכלין
עמה בלחודיהון ארי לא יכלין מצראי למיכל
עם עבראי לחמא ארי בעירא דמצראי דחלין לה
עבראי אכלין: לא וישבו לפניו הכבר בבכרתו
והצעיר בצערתו ויתמהו האנשים איש אל
רעהו: וישבו לפניו הכבר בבכרתו והצעיר
בצערתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו: ואסחרו
קדמיהי רבא פרכייתה וזעירא פזערותה ויתמהו
גבראי גבר לחברה: לא וישא משאת מאת פניו
אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת פלם
חמש ידות וישתו וישפרו עמו: וישא משאת
מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת
פלם חמש ידות וישתו וישפרו עמו: ונטל חלקין
מן קדמיהי לקדמיהון וסגי חלקא דבנימן
מחלקי דקלהון חמשא חלקין ושתיו וריואו
עמה: « ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא
את אמתחת האנשים אכל כאשר יוכלון

שלם לכון לא תדחלון אלהכון ואלהא דאבוכון
יהב לכון סימא בטועניכון פספכון אתא לותי
ואפיק לותהון ית שמעון: כה ויבא האיש את
האנשים ביתה יוסף ויתן מים וירחצו רגליהם
ויתן מספוא לחמריהם: ויבא האיש את
האנשים ביתה יוסף ויתן מים וירחצו רגליהם
ויתן מספוא לחמריהם: ואעיל גברא ית גבראי
לבית יוסף ויהב מיא ואסחו רגליהון ויהב
פסתא לחמריהון: כה ויכינו את המנחה עד
בוא יוסף בצהרים כי שמעו פירשם יאכלו
לחם: ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים
כי שמעו פירשם יאכלו לחם: ואתקינו ית
תקרבתא עד דעל יוסף בשירותא ארי שמעו ארי
תמן ייכלון לחמא: כה ויבא יוסף הפיתה ויביאו
לו את המנחה אשר בידם הפיתה וישתחוו
לו ארצה: ויבא יוסף הפיתה ויביאו לו את
המנחה אשר בידם הפיתה וישתחוו לו ארצה:
ועל יוסף לביתא ואיתיואו לה ית תקרבתא די
בידיהון לביתא וסגידו לה לארעא: כה וישאל
להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר
אמרתם העודנו חי: וישאל להם לשלום ויאמר
השלום אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי:
ושאל להון לשלם ואמר השלם אבוכון סבא די
אמרתון העד פען קים: כה ויאמרו שלום
לעבדך לאבינו עודנו חי ויקרו וישתחוו
כתיב וישתחו: ויאמרו שלום לעבדך לאבינו
עודנו חי ויקרו וישתחוו: ואמרו שלם לעבדך
לאבונא עד פען קים וכרעו וסגידו: כה וישא
עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הוה
אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר
אלהים יחנך בני: וישא עיניו וירא את בנימין
אחיו בן אמו ויאמר הוה אחיכם הקטן אשר
אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני: וזקף
עיניהי וחיזא ית בנימין אחיהי בר אמה ואמר

שאת ושים כספ־איש כפי אמתחתו: ויצו את־אשר על־ביתו לאמר מלא את־אמתחת האנשים אכל כֶּאֱשֶׁר ויכלון שאת ושים כספ־איש כפי אמתחתו: ופקיד ית די ממנא על ביתה למימר מלי ית טועני גבריא עיבורא כמה די יכלין למטלי ושווי כספ גבר בפום טוענה: ואת־גביעי גביע הכסף תשים כפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ועש כדבר יוסף אשר דבר: ואת־גביעי גביע הכסף תשים כפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ועש כדבר יוסף אשר דבר: וית קלידי קלידא דכספא תשווי בפום טוענא דזעירא וית כסף זבינוהי ועבד כפתגמא דיוסף די מליל: ג הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם: הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם: צפרא נהר וגבריא אתפטרו אנון וחמריהון: ד הם יצאו את־העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על־ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם למה שלמתם רעה תחת טובה: הם יצאו את־העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על־ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם למה שלמתם רעה תחת טובה: אנון נפקו מן קרתא לא ארחיקו ויוסף אמר לדי ממנא על ביתה קום רדף כתר גבריא ומדבקנן ותימר להון למה אשלמתון בישא חלף סבתא: ה הלוא זה אשר ישטה אדני בו והוא נחש ונחש בו הרעתם אשר עשיתם: הלוא זה אשר ישטה אדני בו והוא נחש ונחש בו הרעתם אשר עשיתם: הלא דין דשמי רבוני בה והוא בדקא מדק בה אכאשתון די עבדתון: ו ושגם וידבר אלהם את־הדברים האלה: ואדבקנן ומליל עמהון ית פתגמא האלין: ז ויאמרו אליו למה ידבר אדני בדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר

הזה: ויאמרו אליו למה ידבר אדני בדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה: ואמרו לה למה ימלל רבוני כפתגמא האלין חס לעבדיך מלמעבד כפתגמא הדין: ח הן כסף אשר מצאנו כפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב: ט הן כסף אשר מצאנו כפי השיבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב: ית כספא די אשפתנא בפום טוענא אתיכנוהי לך מארעא דכנען ואכדין נגנוב מבית רבוניך כספא או דהבא (מנין דכסף או מנין דדהב): יא אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם־אנחנו נהיה לאדני לעבדים: אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם־אנחנו נהיה לאדני לעבדים: די ישתכח עמה מעבדיך ומית ואף אנחנא נהי לרבוני לעבדין: יב ויאמר גם־עתה כדבריתם פן־הוא אשר ימצא אתו יהיה־לי עבד ואתם תהיו נקים: יג ויאמר גם־עתה כדבריתם פן־הוא אשר ימצא אתו יהיה־לי עבד ואתם תהיו נקים: יד ויאמר אף כען כפתגמיכון פן הוא די ישתכח עמה יחי לי עבדא ואתון תהון זכאין: יו וימהרו ויורדו איש את־אמתחתו ארצה ויפתחו איש אמתחתו: יז וימהרו ויורדו איש את־אמתחתו ארצה ויפתחו איש אמתחתו: יח ואחיאנו ונחיתא גבר ית טוענה לארעא ופתחו גבר טוענה: יט ויחפש בגדול החל ובקטן פלה וימצא הגביע באמתחת בנימן: כ ויחפש בגדול החל ובקטן פלה וימצא הגביע באמתחת בנימן: כא ובלש ברבא שרי ובזעירא שצי ואשתכח קלידא בטוענא דבנימן: כב ויקרעו שמלתם ויעמם איש על־חמרו וישבו העירה: כג ויקרעו שמלתם ויעמם איש על־חמרו וישבו העירה: כד ובזעו לבושיהון ורמו גבר על חמרה ותבו לקרתא: כה ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו

מִהַיְדַבֵּר וּמִהַנְצַטְטֵק הָאֱלֹהִים מִצֵּא אֶת־עֵוֹן
עֲבֹדֶיךָ הִנְנוּ עֹבְדִים לְאֹדְנֵי גַם־אֲנַחְנוּ גַם
אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ: וְאָמַר יְהוָה מֶה נִימַר
לְרִבּוֹנֵי מֶה נִמְלַל וּמֶה נִזְכֵּי מִן קֶדֶם יְיָ אֲשֶׁתְּכַח
יָת חוֹבָא כַעֲבָדֶיךָ הֵא אֲנַחְנָא עֲבָדִין לְרִבּוֹנֵי אַף
אֲנַחְנָא אַף דְּאֲשֶׁתְּכַח קְלִידָא בִּידֵהּ: וְיֹאמֶר
חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא
הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהִי־לִי עֹבֵד וְאַתֶּם עֲלוּ
לְשִׁלּוֹם אֶל־אֲבוֹיְכֶם: וְיֹאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת
זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא
יְהִי־לִי עֹבֵד וְאַתֶּם עֲלוּ לְשִׁלּוֹם אֶל־אֲבוֹיְכֶם:
וְאָמַר חֵס לִי מִלְּמַעְבַּד דָּא גְּבָרָא דִּי יִשְׁתַּכַּח
קְלִידָא בִּידֵהּ הוּא יְהִי לִי עֲבָדָא וְאַתּוֹן סְקוּ
לְשִׁלָּם לְוַת אֲבוֹיְכוֹן: ס ס ס קמ"ו פסוקים, יחזקיהו'

סימן. אמצ"ה סימן. יה"ה ל"י עב"ד סימן.

לְפָנָיו אֲרָצָה: וַיָּבֵא יְהוָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף
וְהוּא עוֹדְנוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אֲרָצָה: וְעַל יְהוּדָה
וְאַחֻזַּי לְבֵית יוֹסֵף וְהוּא עַד כַּעַן תַּמָּן וַיִּפְּלוּ
קְדָמוּהִי לְאַרְצָא:

מפסוק טו ויאמר להם יוסף מה־הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי־נַחֲשׁ יִנְחַשׁ
אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מֶה־
הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יָדַעְתֶּם
כִּי־נַחֲשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי: וְאָמַר לְהוֹן
יוֹסֵף מֶה עוֹבְדָא קְדִין דִּי עֲבָדְתוֹן הֲלָא יָדַעְתּוֹן
אַרִי בְּדָקָא מְבָדֵק גְּבָרָא דִּי כּוֹתִי: טו וַיֹּאמֶר
יְהוָה מִה־נֹּאמַר לְאֹדְנֵי מִה־נְדַבֵּר וּמִה־
נְצַטְטֵק הָאֱלֹהִים מִצֵּא אֶת־עֵוֹן עֲבֹדֶיךָ הִנְנוּ
עֹבְדִים לְאֹדְנֵי גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲשֶׁר־נִמְצָא
הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־נֹּאמַר לְאֹדְנֵי

הפמרת מקץ לשנים מקרא ואחד תרגום במלכים א פרק ג

טו וַיִּקֶץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיִּבּוֹא יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲמֵד | לִפְנֵי | אַרְוֹן בְּרִית־אֹדְנֵי וַיַּעַל עֲלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה
לְכָל־עֲבָדָיו: טז אִזּו תְּבִאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים וְזוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹדְנָה לְפָנָיו: יז וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת כִּי אֹדְנֵי אֲנִי
וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יִשְׁבֹּת בְּבֵית אַחֵר וְאֵלֶּךְ עִמָּה בְּבֵית: יח וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתָּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת וַאֲנַחְנוּ
יָחִדוּ אִינוֹר אֲתָנוּ בְּבֵית זֹלָתִי שְׁתֵּים־אֲנַחְנוּ בְּבֵית: יט וַיִּמַּת בְּוַיִּהֲאִשָּׁה הַזֹּאת לִילָה אֲשֶׁר שָׁכַבָה עִלָּיו: כ וַתִּקֶּם
בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנֵי מֵאֲצִלִי וַאֲמַתָּךְ יִשְׁנָה וַתִּשְׁכַּיְבֵהוּ בְּחִיקָה וְאֶת־בְּנֵי הַמֵּת הִשְׁכַּיְבָה בְּחִיקָי: כא וְאָקַם
בְּבֹקֶר לְהִינִיק אֶת־בְּנֵי וְהַנְהִימַת וְאַתְּבוֹנֵן אֵלָיו בְּבֹקֶר וְהִנֵּה לֹא־הִיָּה בְנֵי אֲשֶׁר יָלַדְתִּי: כב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת
לֹא כִי בְנֵי הָחַי וּבְנֵי הַמֵּת וְזֹאת אִמְרַת לֹא כִי בְנֵי הַמֵּת וּבְנֵי הָחַי וַתִּדְבַּרְנָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: כג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת
אִמְרַת וְהַיְבִנִי הָחַי וּבְנֵי הַמֵּת וְזֹאת אִמְרַת לֹא כִי בְנֵי הַמֵּת וּבְנֵי הָחַי: כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קַחוּ־לִי חֶרֶב וַיָּבִיאוּ הַחֶרֶב
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: כה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד הָחַי לְשָׁנַיִם וְהַנֵּנוּ אֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת וְאֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת: כו וַתֹּאמֶר
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בָּנָה הָחַי אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמֵיהָ עֲלֵי־בְנֵיהָ וַתֹּאמֶר | כִּי אֹדְנֵי תְּנוּ־לָהּ אֶת־תְּהִילוֹת הָחַי וְהַמֵּת
אֶל־תְּמִיתֵהוּ וְזֹאת אִמְרַת גַּם־לִי גַם־לְךָ לֹא יְהִי גִזְרוּ: כז וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ־לָהּ אֶת־תְּהִילוֹת הָחַי וְהַמֵּת לֹא
תְּמִיתֵהוּ הוּא אִמּוֹ: כח וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שִׁפֵּט הַמֶּלֶךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־חֲכָמַת
אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: ד א וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל־בְּלַיִשְׂרָאֵל:

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', ג' בטבת	5.16	4.28	5.39	6.41	9.03	11.36	12.06	4.37.5	5.04
ש"ק, ד' בטבת	5.17	4.28	5.39	6.42	9.03	11.36	12.06	4.37.8	5.05
א', ה' בטבת	5.17	4.29	5.40	6.43	9.04	11.37	12.07	4.38.2	5.05
ב', ו' בטבת	5.18	4.29	5.40	6.43	9.04	11.37	12.07	4.38.6	5.05
ג', ז' בטבת	5.18	4.30	5.41	6.44	9.05	11.38	12.08	4.39.0	5.06
ד', ח' בטבת	5.19	4.31	5.41	6.44	9.05	11.38	12.08	4.39.4	5.06
ה', ט' בטבת	5.19	4.31	5.42	6.45	9.06	11.39	12.09	4.39.9	5.07
ו', י' בטבת	5.20	4.32	5.42	6.45	9.07	11.39	12.09	4.40.4	5.07

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור הדרום והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם – ג' בטבת ה'תשפ"ד – י' בטבת ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' בטבת	הלכות כלים פרק כד-כו.	הל' גירושין פרק ו.	מ"ע צו.
ש"ק	ד' בטבת	פרק כז-כח. הלכות מקואות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קט.
א'	ה' בטבת	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קט.
ב'	ו' בטבת	פרק ה-ז.	פרק ט.	מ"ע קט.
ג'	ז' בטבת	פרק ח-י.	פרק י.	מ"ע קט.
ד'	ח' בטבת	פרק יא. הט לבי וגו'. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר. הלכות נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קט. רלז.
ה'	ט' בטבת	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמ.
ו'	י' בטבת	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע רלח.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
מקץ	15:57	17:17	16:18	17:18	16:05	17:16	16:20	17:19
ויגש	16:00	17:20	16:21	17:21	16:08	17:19	16:23	17:22

לזכות אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
 בני הרה"ח ר' **שלום ישעני** ע"ה **דייטש**